

Työelämässä

koulutusta vastaavassa työssä

Mikael Seppälä (toim.)

Työelämässä

koulutusta vastaavassa työssä

Suomen Valtiotieteilijöiden Liiton julkaisuja

Työelämässä

koulutusta vastaavassa työssä

Mikael Seppälä (toim.)

Suomen Valtiotieteilijöiden Liitto SVAL ry

Mikonkatu 8A
00100 Helsinki

Tel. 09-6850 800
Fax. 09-6850 8050

<http://www.sval.fi>

Taitto ja kannet
Mikael Seppälä

ISBN 952-99092-6-8 (nid.)
ISBN 952-99092-7-6 (PDF)

Sälekarin Kirjapaino Oy, Somero, 2005

Sisällysluettelo

Esipuhe	5
Koulutus – portti lukemattomiin mahdollisuuksiin	7
Yhteiskuntatieteilijät työmarkkinoilla	8
▶ Työtilanne	8
▶ Työnantajasektorit ja työnantajat	9
▶ Toimiasemat ja työtehtävät	10
▶ Palkkaus	12
Uragalleria	13
Työn hakeminen	34
▶ Oman aktiivisuuden tärkeys	35
▶ Työhakemus	35
▶ Ansioluettelo	36
▶ Työhaastattelu	37
Työn vastaanottaminen	38
▶ Työmarkkinatietoa	38
▶ Työsopimus – työelämän perussopimus (Petri Toiviainen)	39
▶ Palkkaus	44
▶ Työnhauksen lähteet	44

Työelämässä

koulutusta vastaavassa työssä

Esipuhe

Ajatus SVAlin työelämäoppaan tekemiseen tuli opiskelijapiireistä, joissa kiinnostus tulevaisuuden työmahdollisuuksia kohtaan on suuri. Jokainen asiasta kiinnostunut on toistaiseksi luonut käsityksiä mahdollisuuksistaan kokoamalla tietoja monista lähteistä. Tämän tiedon kokoaminen yksiin kansiin koettiin tärkeäksi ja tässä nyt joitain näkökulmia työelämän tarjoamiin mahdollisuuksiin.

Julkaisun syntyminen sai alkunsa vuonna 2004, kun ideoimme sen sisältöä Eero Porvalin ja Anna-Liisa Hyvärisen kanssa. Myöhemmin mukaan tuli ajatus julkaisun käyttäjäkunnan laajentamisesta ja lopulta se löysi nykyisen muotonsa.

Suuret kiitokset Nuutti Pursiaiselle, joka tarjosi minulle mahdollisuuden päästä toteuttamaan opasta ja auttoi ongelmien kanssa oppaan teon eri käänteissä. Kiitokset kuuluvat paitsi Nuutille myös Arja Laineelle ja Petri Toiviaiselle oppaan oikoluovusta ja muutosehdotuksista. Petri Toiviaista, SVAlin lakimiestä, on myös kiittäminen oppaan työsopimusosioista, jonka sisällöstä allekirjoittanut ei olisi selviytynyt asian vaatimalla tarkkuudella.

Iso osa julkaisusta koostuu työelämässä olevien SVAlin jäsenten ja aktiivien uratarinoista. Yhtäältä haluaisin kiittää Anssi Riihijärveä, Heli Engdahlia, Hannamaija Helanderia, Kari Kauralaa, Kaarina Auvista, Mika Niskasta, Petri Puroahoa, Sinikka Mäenpäättä, Martti Simolaa ja Marjaana Väisästä siitä, että ennätitte käyttämään rajallista aikaanne julkaisun uragallerian toteuttamiseen.

Oppaan kuvituksessa esiintyy SVOLin hallituksen jäseniä. Kiitokset myös heille kuvissa esiintymisestä.

Työ on nyt vihdoin valmis, ja toivon, että lukijat kokevat tämän julkaisun hyödylliseksi apuvälineeksi.

19. lokakuuta 2005
Mikael Seppälä

Työelämässä

koulutusta vastaavassa työssä

Korkeakoulutus - portti lukemattomiin mahdollisuuksiin

Taustalla korkeakoulutusta ja edessä työelämä? Siirtymävaiheissa opintojen parista työelämään tai työpaikkaa vaihdettaessa herää kysymyksiä siitä minkälaisia mahdollisuuksia itsellä on työmarkkinoilla. Yhteiskuntatieteellinen koulutus ei valmista mihinkään selkeään profession, joten käsitykset näistä eivät välttämättä ole selviä. Mitä on se paljon puhuttu koulutusta vastaava työ?

Tämä opas pyrkii esittelemään työelämään liittyviä mahdollisuuksia kaikille aiheesta kiinnostuneille. Oppaalla kaksi keskeistä tarkoitusta: ensinnäkin se pyrkii lisäämään opiskelijoiden tietoisuutta yhteiskuntatieteilijöiden sijoittumisesta työelämään ja toiseksi työn hakemiseen ja sen vastaanottamiseen liittyvistä asioista.

Ensimmäistä kysymystä yhteiskuntatieteilijöiden sijoittumisesta pyritään selkiyttämään SVAlin työmarkkinatutkimuksesta peräisin olevilla tilastoilla yhteiskuntatieteilijöiden työstä ja lisäksi samaa kenttää avataan jaottelulla yhteiskuntatieteilijöiden yleisimmistä toimialoista, tehtävänimikkeistä ja esimerkeillä suurimmista työnantajista. Yleistä tietoa yhteiskuntatieteilijöiden sijoittumisesta täydentää uragalleria, josta on mahdollista saada kuulla työelä-

mässä olevien kertomuksia heidän uristaan ja töistään.

Toiseen kysymykseen puolestaan vastataan tiedoilla työn hakemisen taustavaikeuksista: kokemuksesta, koulutuksesta ja suhteista sekä keinoista, kuten hakemuksen ja ansioluettelon teosta sekä työhaas-

tattelusta. Lisäksi samalla kartoitetaan myös hieman työnhaun lähteitä eli paikkoja, joista niistä saattaa saada tietoa. Lopulta työn vastaanottamisessa ja työssä olemisessa on tärkeää tuntee omaan työhön vaikuttavia tausta-asioita, kuten erilaisia sopimuksia, työsopimuksen tekoa ja myös palkkaukseen liittyviä asioita.

Kädessäsi olevan oppaan keskeisin sanoma on, että ei hätää! Vaikka

yhteiskuntatieteellinen koulutus ei valmista spesifeihin tehtäviin, tutkinnon tarjoamat laajat suuntautumismahdollisuudet avaavat meille mahdollisuuksia lukuisiin erilaisiin tehtäviin monilla eri aloilla. Aina ei edes ole nähtävissä yhteyttä opintojen ja työtehtävän välillä. Joka tapauksessa yhteiskuntatieteellinen tutkinto on erinomainen pääsylippu työmarkkinoille.

Yhteiskuntatieteilijät työmarkkinoilla

Vuonna 2002 Tampereen yliopistolla tehdystä Yhteiskuntatieteellisen koulutuksen imagokartoituksessa tutkittiin yritysten ja muiden työyhteisöjen rekrytoinnista vastaavia henkilöitä heidän käsityksistään yhteiskuntatieteilijöistä. Vastausten mukaan yhteiskuntatieteellisen koulutuksen saaneilla todettiin olevan hyvä kirjallinen ilmaisukyky, kyky hahmottaa laajoja kokonaisuuksia, ymmärtää asioiden välisiä yhteyksiä sekä poimia olennaisia asioita. Tämän lisäksi sekä viestintä että ajattelu koettiin vivahteikkaaksi ja rikkaaksi. Varsinaisesta osaamisesta tutkimuksessa korostui erinomaiset tiedonhankintataidot, vahva tutkimuksellinen osaaminen sekä analyyttinen ja ongelmaakeskeinen ajattelutapa.

Ongelmallisina asioina tutkimuksen vastaajat pitivät työelämäyhteyksien puuttumisesta opintojen loppuvaiheissa, sillä töitä haettaessa olisi hyvä olla jonkinlaista tietoa liike-elämän toimintatavoista tai vaihtoehtoisesti perustietoutta julkisen hallinnon toiminnasta. Muutamissa yhteyksissä yhteiskuntatieteilijöitä kritisoitiin myös liian teoreettisesta tavasta lähestyä asioita.

Tutkimukseen vastanneet sanovat yhteiskuntatieteilijöiden olevan edullisessa asemassa tulevaisuuden työelämässä, sillä meiltä löytyy muuntautumiskykyistä osaamista ja kykyä omaksua uusia asioita. Käsitykset kyyvistämmme ovat siis varsin hyvät.

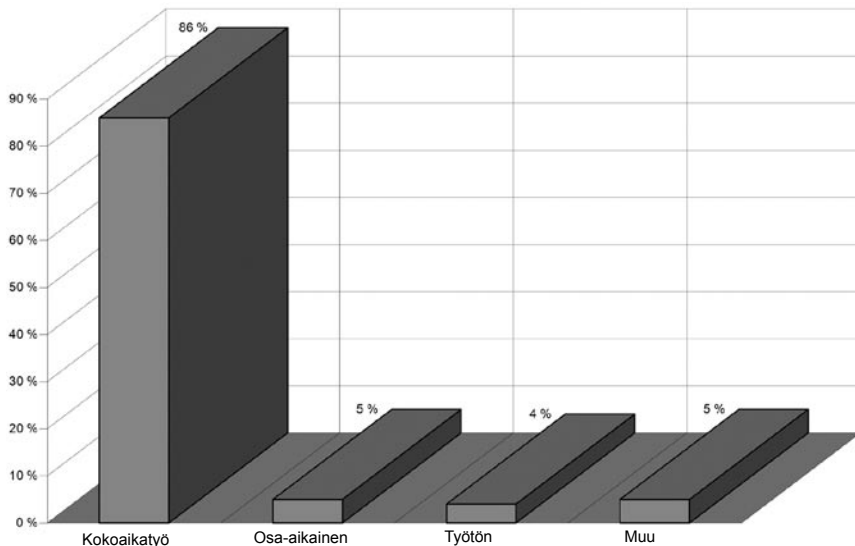
Mitä yhteiskuntatieteilijät sitten varsinaisesti tekevät työelämässä? Vastauksia tähän pyritään tuomaan esiin seuraavassa. SVAL tekee työmarkkinatutkimuksen kerän vuodessa ja siihen osallistui vuonna 2004 1261 työvoimaan kuuluvaa henkilöä. Sen tiedot kuvaavat hyvin alan työtilannetta tilannetta pitemmältäkin aikaväliltä, sillä

tilanteet muiden kuin palkkojen osalta eivät ole muuttuneet paljoakaan.

Työtilanne

Yhteiskuntatieteilijöiden työtilanne on hyvä. Liiton jäsenten työttömyys oli vastaushetkellä vain 3,9 % ja se on pysynyt pitkän aikaa jo neljän prosentin tietämillä. Suurin osa ihmisistä eli 86 % työvoimasta on kokopäivätoisissa ja heistä 72 % on vakituudessa työsuhteessa ja 28 % määräaikaisessa. Määräaikaisuuksien suurta määrää selittää se, että monet tekevät töitä määräaikaisina uransa alkuvaiheissa ja vastaavasti vakituiseen työsuhteeseen pääsevien määrä kasvaa edettäessä urala. Muiden ryhmään kuuluvat muun muassa erilaisien työaikajärjestelyjen piirissä olevat, kuten erilaisilla vapaaehtoisilla vapailloilla olevat. Näitä ovat esimerkiksi vuorotteluvapaa, perhevapaa, opintovapaa ja muut vastaavat.

Kuvio 1. Työvoiman työtilanne 10/2004. Lähde: Työmarkkinatutkimus 2004, SVAL.

Työnantajasektorit ja työnantajat

Yhteiskuntatieteilijän mahdollisuudet työelämässä ovat lähes rajattomat ja sijoitumekin monille eri sektoreille. Viime vuosina tilanne on vakiintunut niin, että runsas 40 % (vuonna 2004 44 %) on töissä valtio-sektorilla, 22 % kunnissa tai kuntayhtymisissä ja 33 % yksityisellä puolella. Yksityisen sektorin sisälle sijoittuvat järjestöt, jotka työllistävät peräti noin 10 % ryhmästä. Järjestöissä toimivien määrä on yhteiskuntatieteilijöissä hieman muita aloja suurempi, sillä AKAVAn jäsenistä työskentelee järjestöissä vain noin neljä prosenttia.

Se, mihin työpaikkoihin yhteiskuntatieteilijät käytännössä sijoittuvat, selviää parhaiten katsauksella yleisimpiin työnantajiin.

Yleisimmät työnantajat

Valtio

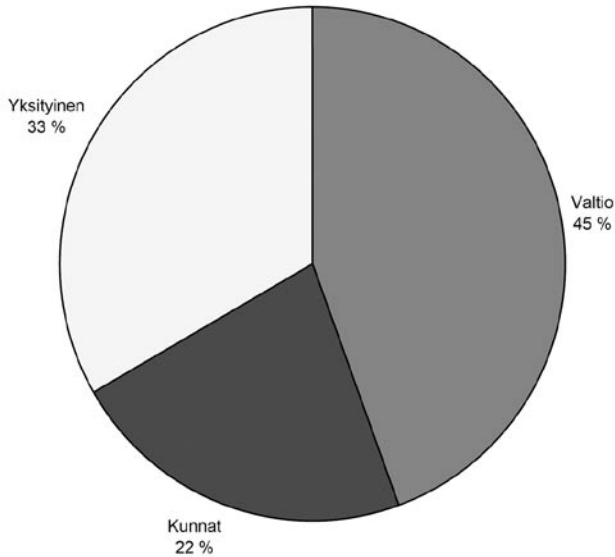
- Ministeriöt
- Tilastokeskus
- Yliopistot
- Stakes
- KELA

Kunta ja kuntaliitot

- Helsinki
- Turku
- Espoo
- Vantaa
- Tampere

Yksityinen sektori

- ICT-yritykset
esimerkiksi Nokia, Tietoentator, Teliasonera
- Pankit
esimerkiksi Nordea, OP-ryhmä, Sampo
- Vakuutusyhtiöt
esimerkiksi Pohjola, Tapiola, Ilmarinen, IF vahinkovakuutus
- Järjestöt (n. 200 erilaista järjestöä)
- Muita
esimerkiksi Suomen Posti, Orion, Fortum, Finnair

Kuvio 2. Sijoittuminen työnantajasektoreittain. Lähde: Työmarkkinatutkimus 2004.

Toimiasemat ja työtehtävät

Suurin osa eli 59 % yhteiskuntatieteilijöistä sijoittuu asiantuntijatehtäviin, joita ovat muun muassa suunnittelu-, tutkimus- ja kehitystehtävät. Toiseksi suurin edustettu ryhmä on johtotehtävissä toimivat, joihin lukeutuvat johtajat, päälliköt ja muut hallinnollisesti vastuussa olevat henkilöt. Johtotehtävissä olevien ryhmä on edustettuna 33 % osuudella. Opetustehtävissä yhteiskuntatieteilijöistä on 7 % ja tähän joukkoon lasketaan myös korkeakoulujen opetus- ja tutkimushenkilöstö. Muiden ryhmän muodostaa 1 % työvoimasta ja siihen kuuluvat koulutustaan vastaamattomia töitä tekevät sekä yrittäjät.

Edellä olevien tilastojen avulla saadaan varsin yleinen käsitys siitä, minkälaisissa toimiasemissa yhteiskuntatieteilijät ovat työelämässä. Käytetyt käsitteet eivät varsinaisesti kerro paljoakaan työn sisällöistä ja asia saadaan helpommin ymmärrettävälle tasolle, kun tehtäviä eritellään sekä toimintasektorien että tehtävänimikkeiden

mukaan.

Tutkimus

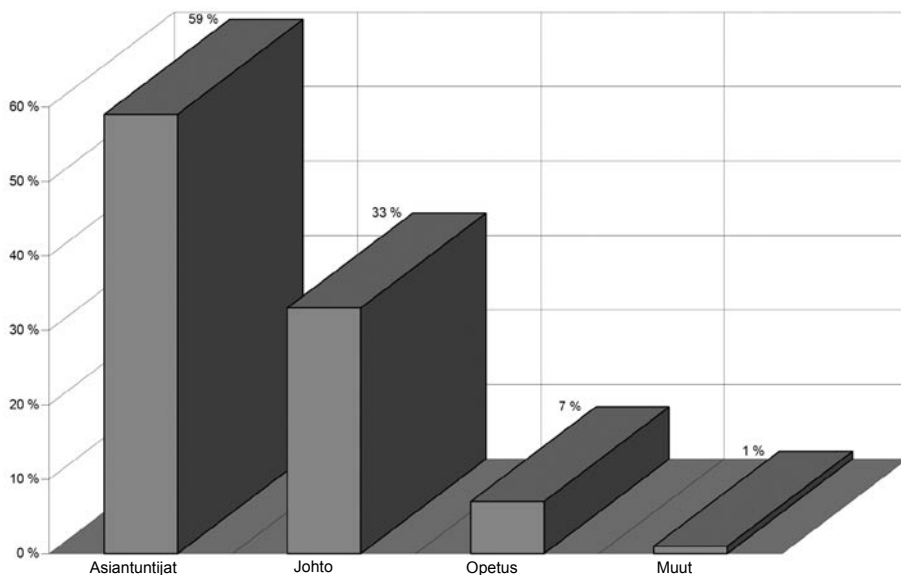
On selvää, että yhteiskuntatieteellinen tutkimus valmistaa tutkimustyöhön. Tehtävänimikkeitä tällä saralla on lukuisia, kuten: tutkija, tilastotieteilijä, yliassistentti, professori, tutkimuspäällikkö.

Koulutus ja opetus

Koulutus ja opetus on myös aika hyvin edustettu ala yhteiskuntatieteilijöiden keskuudessa. Tällä sektorilla tehtävänimikkeitä voivat olla muun muassa kouluttaja, koulutuspäällikkö, koulutussuunnittelija, lehtori, opettaja ja opinto-ohjaaja.

Johto- ja projektitehtävät

Kuten aikaisemmin näimme tilastoista, todella suuri osa yhteiskuntatieteilijöistä toimii erilaisissa hallinnollisissa johtotehtävissä. Tähän ryhmään kuuluvat tehtävänimikkeitä on hieman vaikea eritellä tarkem-

Kuvio 3. Toimiasemajakauma. Lähde: Työmarkkinatutkimus 2004, SVAl.

min, sillä ne ovat hyvin yleisellä tasolla. Näitä ovat muun muassa hyvin yleiset suunnittelija, projektipäällikkö, ylitarkastaja, toimitusjohtaja, projektkoordinaattori, kehittämisspäällikkö, toimistopäällikkö, aluejohtaja, hallintopäällikkö, neuvotteleva virkamies, kaupunginjohtaja ja konsultti.

Henkilöstö- ja työvoimahallinto

Tähän ryhmään kuuluvat erilaiset työnvälitys- ja rekrytointipalvelut sekä julkisella että yksityisellä puolella. Henkilöstöhallinto on alati kasvava yhteiskuntatieteilijöiden työllistäjä yksityisellä puolella. Tehtävänimikkeitä tällä alalla ovat esimerkiksi henkilöstöpäällikkö, henkilöstösuunnittelija, henkilöstön kehittämisspäällikkö, HR-konsultti, työvoimaneuvoja ja urasuunnittelija.

Rahoitusala

Yhteiskuntatieteilijöille sopivia tehtäviä on tällä alalla lukuisia ja niitä on mahdollista löytää niin yleisestä pankkihallinnosta, si-

joitus- kuin vakuutustoiminnasta. Tähän ryhmään kuuluvia tehtävänimikkeitä ovat esimerkiksi account manager, pankkitoimihenkilö, vahinkokäsittelijä, vakuutussihiteeri, eläkekäsittelijä, pankinjohtaja, sijoitusasiantuntija ja monet muut.

Kaupallinen ala

Todella monet yhteiskuntatieteilijät tekevät myös perinteisesti taloustieteilijöille sopivina pidettyjä tehtäviä, kuten muun muassa laskentatoimea, markkinointia, myyntiä ja asiakaspalvelua. Tähän ryhmään kuuluvia tehtävänimikkeitä ovat mm. asiakasneuvoja, business development manager, ekonomisti, finanssisihteeri, laskentaekonomi, markkinatutkija, markkinointijohtaja, myyntipäällikkö ja taluspäällikkö.

Sosiaalitoimi

Sosiaalitoimessa toimii paljon yhteiskuntatieteilijöitä. Kannattaa kuitenkin työtehtäviä valitessa muistaa se, että sosiaalityönteki-

jän virkaan vaaditaan muodollinen pätevyys. Sosiaalitoimessa yhteiskuntatieteilijöitä toimii muun muassa seuraavilla nimikkeillä: sosiaalityöntekijä, perheneuvoja, sosiaalijohtaja, kriisityöntekijä, vanhustyön johtaja.

Viestintä ja tiedotus

Yhteiskuntatieteilijöille on omiaan erilaiset viestintä- ja tiedotustehtävät, kustanteiden tekeminen, toimittajan työt, tietohallintotietopalvelutehtävät. Tehtävänimikkeitä tällä alalla ovat muun muassa: aluetiedottaja, viestintäjohtaja, tiedottaja, tiedotuspäällikkö, tietohallintopäällikkö, tietopalvelupäällikkö, toimittaja, verkkotoimittaja.

Palkkaus

Seuraavassa esitetyt palkkaluvut sisältävät peruspalkan, luontoisetujen verotusarvot, ylityöpalkkiot ja erinäiset tulospalkkiot. AKAVAn 2004-vuoden työmarkkinatutkimuksen mukaan akavalaisten keskipalkka oli 3350€ per kuukausi siinä missä SVAlin jäsenistön keskipalkka on 3220€ kuukaudessa. Tilastokeskuksen IV vuosineljänneksen ansiotasoindeksin mukaan kaikkien kokopäivätyössä olevien keskipalkka on 2410€, joten korkeakoulutus kannattaa.

Tilastojen mukaan palkkatasot kasvavat jatkuvasti. SVAlin jäsenistön palkat ovat nousseet viimeisen 10 vuoden aikana keskimäärin peräti 10%.

Alla olevasta taulukosta näkee yhteiskuntatieteilijöiden palkkoja sektoreittain. Keskimmäiset 50 % € / kk -sarake kuvaa sitä mille välille keskimmäiset 50 % tutkimukseen vastanneista sijoittuvat palkkojensa suhteen.

Sektori	Keskiarvo € / kk	Mediaani € / kk	Keskimmäiset 50% € / kk
Valtio	2889	2700	2204-3304
Kunta	2968	2775	2242-3400
Yritys	4084	3499	2820-4791
Järjestö	3378	2900	2500-3983
Yhteensä	3222	2895	2360-3587

Taulukko 1. Yhteiskuntatieteilijöiden palkat. Lähde: Työmarkkinatutkimus 2004, SVAl.

Uragalleria

Työhistorioita on yhtä monta kuin työntekijöitä ja on aina mielenkiintoista kuulla työelämässä olevilta miten he ovat työllistyneet ja minkälaisia tehtäviä he ovat tehneet uransa aikana. Näistä saattaa saada jotain vinkkejä siitä miten opiskelemalla ja työkokemusta hankkimalla saattaa saavuttaa tavoitteensa tai miten monesti opinnoilla ja työtehtävällä ei ole välttämättä nähtävissä olevaa yhteyttä toisiinsa.

Tämä uragalleria on kerätty näitä tarkoituksia varten ja tässä saavat puheenvuoron työelämässä olevat yhteiskuntatieteilijät, jotka arvioivat päätymistään nykyiseen ammattiinsa.

Uragallerian haastateltavien valinnoissa on pyritty siihen, että yhteiskuntatieteilijät olisivat niissä edustettuina mahdollisimman hyvin. Valtio on edustettuna kolmen henkilön, kunnat myös kolmen henkilön ja yksityinen neljän henkilön voimin. Yksityiseltä puolelta pari haastatelluista on vielä lisäksi töissä järjestöpuolella.

Edellä esitellyistä yhteiskuntatieteilijöiden yleisimmistä toimialoista on edustettuina lähes kaikki tutkimusta ja kaupallista alaa lukuunottamatta. Edustettuina ovat koulutuspuoli, johtotehtävät, henkilöstö- sekä työvoimahallinto, rahoitusala, sosiaali- ja tiedotus.

Haastatellut ovat monen ikäisiä ja heidän taustansa ovat monenlaisia. Seuraavassa nämä ihmiset puhuvat puolestaan.

Nimi: Anssi Riihijärvi
Suoritettu tutkinto: YTM
Yliopisto: Jyväskylän yliopisto
Pääaine: Yhteiskuntapolitiikka
Sivuaineet: Valtio-oppi, kansantaloustiede ja yritysstrategiat
Aloitusvuosi: 1995
Valmistumisvuosi: 2003
Työtehtävä: Tarkastaja
Työpaikka: Uudenmaan työsuojelupiiri

Nykyinen työtehtävä

Mitä kuuluu työkuvaasi ja minkälaista osaamista se vaatii?

Työtehtäviini kuuluu ulkomaalaisten työntekijöiden työnteko-oikeuden ja työsuhteen ehtojen valvonta. Tehtävä vaatii lain ja työehtosopimusten tuntemista. Ja tietenkin sosiaaliset taidot ovat tärkeitä.

Miten kehität ammattitaitoasi?

Meillä on koulutusta ja sen lisäksi joutuu itse opiskelemaan paljon alaan liittyvää asiaa.

Opinnot

Miten päädyit opiskelemaan juuri yhteiskuntatieteitä?

Rehillisesti sanottuna kaikki oli täysin satunnaista: kuulosti kivalle ja oli ainoastaan yksi pääsykoekirja.

Miten valitsit sivuaineesi?

Koetin saada opintokokonaisuudesta järkevän paketin, joka auttaisi minua sijoittumaan työelämässä. Varmaan joku sivuaine tuli valittu myös siksi, että siellä oli paljon kavereita.

Miten opintosi ovat auttaneet sinua työelämässä?

Asioita ei katso suoraviivaisesti, vaan osaa miettiä eri vaihtoehtoja ja niiden vaikutuksia.

Mitä muuttaisit opinnoissasi?

En juuri mitään. Se on itsestä kiinni mitä opinnoista saa irti.

Mitä työelämätaitoja jäit tutkinnoltasi kaipaamaan?

Yliopistossa ei opeteta sosiaalisia taitoja, vaikka ne ovat yksi tärkeimmistä taidoista mitä työelämässä tarvitaan.

Urapolku

Minkälaisia töitä teit opiskeluaikana?

Satunnaisia kesähommia, esim. yhden kesän olin töissä paperitehtaalla.

Minkälaisessa muussa työtaitoja kehittävässä toiminnassa olit mukana opiskeluaikana (esim. luottamustoimet)?

Olin mukana kaikenlaisissa riennoissa. Verkostoituminen on kova sana ja se kannattaa aloittaa jo yliopistoaikana.

Relevantit aikaisemmat työpaikat ja työtehtävät?

Harjoittelu työministeriön viestintätiimissä ja toimiminen työvoimaneuvojana Kampissa.

Miten työelämään siirtyminen sujui valmistumisen jälkeen?

Hitaasti, mutta varmasti. Aluksi tuntui tervanjuonnilta, mutta pikkuhiljaa askel kerrallaan olen päässyt eteenpäin.

Mitkä tekijät vaikuttivat eniten ensimmäisen työpaikan saamiseen?

Sattuma: oikeaan aikaan oikeassa paikassa.

Mitkä tekijät ovat mielestäsi vaikuttaneet urakehitykseen eniten?

Olen sosiaalinen ja joustava. En ole koskaan ollut nirso työpaikan tai työtehtävien suhteen. Pitkällä aikavälillä katsottuna kaikesta tekemisistä on ollut hyötyä. Koke-musta minulle on kertynyt ajansaatossa hallinnosta, sekä rakennus-, hoito- ja palvelualalta.

Mitä keinoja ja kanavia olet käyttänyt työnhaussasi?

Perinteisiä keinoja, kuten internet ja lehdet. Tietenkin myös tutuilta olen saanut vinkkejä.

Mitkä seikat ovat mielestäsi auttaneet sinua eniten työnhaussa?

Voisi sanoa, että samat asiat mitkä ovat vaikuttaneet urakehitykseen, eli joustavuus ja sosiaalisuus.

Nimi: Heli Engdahl

Suoritettu tutkinto: Valtiotieteiden maisteri

Yliopisto: Helsingin yliopisto

Pääaine: Sosiaalipsykologia

Sivuaineet: Kansainvälisten tehtävien opintokokonaisuus, valtio-oppi, sosiologia

Aloitusvuosi: 1993

Valmistumisvuosi: 2000

Työtehtävä: Henkilöstösuunnittelija

Työpaikka: Kehitysyhteistyön Palvelukeskus Kepa ry

Nykyinen työtehtävä

Mitä kuuluu työkuvaasi ja minkälaista osaamista se vaatii?

Toimenkuvani kattaa kaikki henkilöstöhallinnon osa-alueet koskien kotimaan henkilöstöä. Vastaan työsuhteasioista, rekrytoinnista, palkitsemisjärjestelmästä, henkilöstön kehittämisestä ja hyvinvoinnista. Toimenkuvani edellyttää asiantunteen työlainsäädännöstä osaamiskartoitusten tekemiseen sekä kykyä viedä läpi uudistuksia ja kehitysprojekteja.

Miten kehität ammattitaitoasi?

Ottamalla uudenlaisia haasteita vastaan työtehtävien osalta, mutta myös opiskelemalla työn ohella avoimessa yliopistossa sekä osallistumalla erilaisiin ajankohtaisiin HR-kysymyksiä käsitteleviin koulutuksiin ja tilaisuuksiin.

Opinnot

Miten päädyit opiskelemaan juuri yhteiskuntatieteitä?

Kävin ammatinvalintapsykologilla lukion viimeisenä vuotena ja hän suositteli minulle yhteiskuntatieteellistä koulutusta. Tutustuin Helsingin yliopiston tiedekunnat esittelevään oppaaseen ja ainoa, joka minua kiinnosti, oli valtiotieteellinen tiedekunta.

Miten valitsit sivuaineesi?

Opintojen ensimmäisenä vuonna tuli mentyä samoille luennoille kuin kaveritkin. Pisimmän sivuaineeni eli kansainvälisten tehtävien opintokokonaisuuden tein opintojen loppuvaiheessa, jolloin valinta oli enemmän tietoinen. Työoikeutta minun piti lukea jo opiskeluaikana, mutta en saanut sitä koskaan aikatauluuni, vaikka halusin suuntautua henkilöstötehtäviin.

Miten opintosi ovat auttaneet sinua työelämässä?

Oletan, että ainakin työnhaussa tärkein asia on ollut se, että on saanut tutkinnon tehtyä. Opinnot ovat antaneet valmiuden käsitellä ja jalostaa tietoa sekä ajatella analyyttisesti.

Mitä muuttaisit opinnoissasi?

Olen pääosin tyytyväinen opintoihini. Gradun olisin voinut tehdä jollekin yritykselle, jos sellainen mahdollisuus olisi ollut. Ja sitä työoikeutta olisin voinut opiskella jo tutkinto-opiskelun aikana!

Mitä työelämätaitoja jäit tutkinnoltasi kaipaamaan?

Työelämä opettaa sen vaatimat taidot, jos niitä ei ole opiskeluaikana oppinut. Opintoihini sisältyi mm. neuvottelu-, tiimityö- ja esiintymistaitojen opintoja, joten en ole jäänyt kaipaamaan mitään ylimääräistä.

Urapolku

Minkälaisia töitä teit opiskeluaikana?

Opintojen alkuvaiheessa tein lähinnä kesätöitä, kuten olin yhtenä kesänä Pariisin Disneylandissa huvipuistotyöntekijänä. Kolmantena opiskeluvuonna sain töitä tiedekuntani tutorprojektsihteerinä ja jatkoin erilaisissa tiedekunnan projektitehtävissä useaan otteeseen. Korkeakouluharjoittelun tein ulkoministeriössä.

Minkälaisessa muussa työtaitoja kehittävässä toiminnassa olit mukana opiskeluaikana (esim. luottamustoimet)?

Voi sanoa, että olin erittäin aktiivinen opiskelijajärjestöissä ja yliopiston hallinnossa. Eniten kokemusta sain ylioppilaskunnan hallituksen puheenjohtajana sekä yliopiston konsistorin opiskelijajäsenenä.

Relevantit aikaisemmat työpaikat ja työtehtävät?

Opiskeluaikaisista relevanteimmat olivat tiedekunnan palveluksessa tutorprojektsihteerinä, rekrytointi-yhteyshenkilönä sekä työllistymisselvityksen tekijänä. En ollut opiskeluaikana henkilöstöhallinnon tehtävissä, mutta tilaisuuksien järjestämisestä ja erilaisten asioiden organisoinnista sain arvokasta kokemusta tiedekunnan tehtävissä.

Miten työelämään siirtyminen sujui valmistumisen jälkeen?

Jatkoin tiedekunnassa valmistumisen jälkeen opintoneuvojana. Ensimmäinen henkilöstötehtävä löytyi puoli vuotta valmistumisen jälkeen.

Mitkä tekijät vaikuttivat eniten ensimmäisen työpaikan saamiseen?

Tehtävään etsittiin opintojen loppuvaihees-

sa olevaa tai vasta-valmistunutta käyttäytymistieteilijää. Olin oikea henkilö oikeassa paikassa oikeaan aikaan.

Mitkä tekijät ovat mielestäsi vaikuttaneet urakehitykseen eniten?

Halu ottaa uusia haasteita vastaan sekä hyvät suhteet omaan esimieheen ja organisaation muuhun johtoon.

Mitä keinoja ja kanavia olet käyttänyt työnhaussasi?

Pääasiassa olen hakenut internetissä ilmoitettuja avoimia tehtäviä sekä olen myös antanut ansioluetteloni suorahakukonsulttien käytettäväksi.

Mitkä seikat ovat mielestäsi auttaneet sinua eniten työnhaussa?

Henkilöstötehtävissä pääsee näkemään hakemuksia laidasta laitaan, joten niistä saa vinkkejä oman hakemuksen kirjoittamiseen. Suositteijat ovat olleet tärkeitä. Lisäksi olen hakenut tehtäviä, joihin minulla on sopivasti kokemusta sekä sopivasti haastetta eli olen ollut realistinen hakemieni työtehtävien suhteen.

Nimi: Kaarina Auvinen
Suoritettu tutkinto: valtiotieteen kand.
Yliopisto: Helsingin yliopisto
Pääaine: Sosiaalipolitiikka
Sivuaineet: Sosiologia, kansantaloustiede, sosiaalipsykologia
Aloitusvuosi: 1974
Valmistumisvuosi: 1981
Työtehtävä: Osastopäällikkö
Työpaikka: Sampo Pankki Oyj

Nykyinen työtehtävä

vuotta kotikunnan kunnallispolitiikkaan.

Mitä kuuluu työkuvaasi ja minkälaista osaamista se vaatii?

Toimin keskijohtotasoisessa esimiestehtävässä. Johdan osastoa, jossa hoidetaan pankin henkilöasiakkaiden puhelin- ja verkkopalveluja. Osastollani työskentelee 70 henkilöä. Työhöni kuuluu esimiestehtävien lisäksi osallistumista erilaisiin kehittämishankkeisiin. Työni vaatii hyviä yhteistyötaitoja ja kykyä työskennellä jatkuvassa muutoksessa. Myös kyky hahmottaa kokonaisuuksia ja nähdä tulevaisuuden haasteet on tärkeää.

Miten kehität ammattitaitoasi?

Olen osallistunut työnantajan järjestämiin koulutuksiin, mm esimies- ja yhteistyötaitojen valmennuksiin, projektityöskentelyä varten projektipäällikkökoulutukseen. Joko-tutkinnon suoritin Turun Kauppakorkeakoulussa 1995.

Opinnot

Miten päädyit opiskelemaan juuri yhteiskuntatieteitä?

70-lukulaisena olin monen muun opiskelijan tavoin kiinnostunut yhteiskunnallisista asioista. Ehkä tähän oli vaikutusta myös lapsuudenkodillani, jossa keskusteltiin näistä asioista paljon. Isäni osallistui yli 30

Miten valitsit sivuaineesi?

Hain opinnoista kokonaisuutta, jonka arvelin olevan mahdollisimman hyvän työhön sijoittumisessa.

Miten opintosi ovat auttaneet sinua työelämässä?

Uskoisin, että opintojen myötä talouselämän ja yhteiskunnallisten asioiden seuraaminen on ollut itsestään selvää. Sosiologian ja sosiaalipsykologian opinnot antoivat eväitä esimiestyöhön.

Mitä muuttaisit opinnoissasi?

Olisin pitänyt aloittamani kansantaloustieteen pääaineena.

Mitä työelämätaitoja jäit tutkinnoltasi kaipaamaan?

Tämän päivän työelämässä tarvitaan hyviä yhteistyötaitoja, suullisia ja kirjallisia ilmaisutaitoja. Näiden taitojen valmennusta ei tuolloin ollut riittävästi.

Urapolku

Minkälaisia töitä teit opiskeluaikana?

Tein töitä opiskelun ohella sosiaalialan tehtävissä; sosiaalihoitajana sairaalassa, perhepäivähoidon ohjaajana, sosiaalihoita-

jana sairaalassa, perhepäivähoidon ohjaajana, sosiaalitarikkaajana. Olin myös pari kesää pankissa kesäapulaisena.

Minkälaisessa muussa työtaitoja kehittävässä toiminnassa olit mukana opiskeluaikana (esim. luottamustoimet)?

Aloitin opinnot Turun Yliopistossa 1971 ja toimin 2 ensimmäistä vuotta aktiivisesti ai-nejärjestöissä ja opiskelijapolitiikassa.

Relevantit aikaisemmat työpaikat ja työtehtävät?

Valmistumisen jälkeen olin töissä vajaan 3 vuotta notaarina Valtion Tapaturmavirastossa.

Miten työelämään siirtyminen sujui valmistumisen jälkeen?

En pitänyt kiirettä kokopäivätyöhön siirtymisessä, koska minulla oli 2 pientä lasta. Mielestäni sain kohtuullisen nopeasti töitä.

Mitkä tekijät vaikuttivat eniten ensimmäisen työpaikan saamiseen?

En osaa sanoa, olisiko ollut sopiva aineyhdistelmä ja sattumaa! Mutta hakiessani sitten esimiestehtäviin silloiseen Postipankkiin, uskon että hyvin tehty työ kesäapulaisena aikaisemmin samassa talossa auttoi asiaa.

Mitkä tekijät ovat mielestäsi vaikuttaneet urakehitykseen eniten?

En ole itse tehnyt missään vaiheessa itselleni varsinaista urasuunnitelmaa. Mielienkiintoiset ja haasteelliset tehtävät ovat seuranneet toisiaan ja vieneet mennenään.

Mitä keinoja ja kanavia olet käyttänyt työnhaussasi?

En ole aktiivisesti hakenut töitä v. 1984 jälkeen.

Mitkä seikat ovat mielestäsi auttaneet sinua eniten työnhaussa?

Aktiivisuus ja vakuuttavuus sekä usko omaan kykyihin pärjätä tehtävässä jota haakee.

Nimi: Kari Kaurala
Suoritettu tutkinto: VTM
Yliopisto: Helsingin yliopisto
Pääaine: Yleinen valtio-oppi
Sivuaineet: Kansantaloustiede, tilastotiede, sosiaalipolitiikka
Aloitusvuosi: 1986
Valmistumisvuosi: 1991
Työtehtävä: Pankinjohtaja
Työpaikka: Nordea Pankki Suomi Oyj

Nykyinen työtehtävä

Mitä kuuluu työkuvaasi ja minkälaista osaamista se vaatii?

Vastaan minulle nimetyn yritysasiakaskunnan kokonaisasiointista, mikä tarkoittaa pankin palveluiden myyntiä, palveluiden toimivuuden ja asiakastyytyväisyyden varmistamista. Lisäksi osallistun luottopäätösten tekoon. Työnkuva edellyttää yrityksen liiketaloudellisen tilan analysointia, tiedon keräämistä sekä yrityksestä että toimialalta, uusien rahoitus-, sijoitus- ja maksuliike-palveluiden omaksumista. Työssä vuorovaikutus- ja neuvottelutaidot, ongelmanratkaisukyky ja matemaattinen osaaminen ovat tärkeitä.

Miten kehität ammattitaitoasi?

Kursseilla n. 6-8 päivää vuodessa; päivittäin intranetista opiskelen uusia asioita ja etsin ohjeita ennestään tuntemattomiin asioihin. Seuraan talouden erikoislehtiä sekä sanomalehtiä.

Opinnot

Miten päädyit opiskelemaan juuri yhteiskuntatieteitä?

Historia ja yhteiskuntaoppi olivat suosikkiaineeni lukiossa. Olen kiinnostunut politiikasta.

Miten valitsit sivuaineesi?

Kansantaloustiede oli aluksi pääaineeni, kun en valtio-oppiin päässyt. Vaihdoin sitten toisinpäin. Tilastotiede tuli kansantaloustieteen kylkiäisenä. Sosiaalipolitiikka tuki valtio-opin opintoja.

Miten opintosi ovat auttaneet sinua työelämässä?

Työni on suurelta osin tiedon keräämistä ja analysointia sekä kirjallisten tuotosten tekemistä eli samaa kuin yliopistolla.

Mitä muuttaisit opinnoissasi?

Nyt lukisin myös viestintää.

Mitä työelämätaitoja jäit tutkinnoltasi kaipaamaan?

Olen niin eri alalla, että minulle oli luonnollista opetella työtehtäviini työpaikalla. En oikeastaan jäänyt kaipaamaan työelämätaitoja. Ilmeisesti nykyisin työnhakuprosessiin kiinnitetään enemmän huomiota jo opiskeluaikana. Minut vietiin työelämään, olen samalla polulla edelleen.

Urapolku

Minkälaisia töitä teit opiskeluaikana?

Kahtena ensimmäisenä kesänä olin SYP:ssä kesäapulaisena. Kolmannesta lukuvuodesta lähtien olin rahoitusyhtiössä

suorittavissa tehtävissä.

Minkälaisessa muussa työtaitoja kehittävässä toiminnassa olit mukana opiskeluaikana (esim. luottamustoimet)?

Ei luottamustoimia opiskeluaikana.

Relevantit aikaisemmat työpaikat ja työtehtävät?

Olin opiskeluaikana kesätöissä pankissa.

Miten työelämään siirtyminen sujui valmistumisen jälkeen?

Olin jo vakituudessa työsuhhteessa valmistuessani.

Mitä tekijät vaikuttivat eniten ensimmäisen työpaikan saamiseen?

Ks. edellinen kohta

Mitä tekijät ovat mielestäsi vaikuttaneet urakehitykseen eniten?

Akateeminen loppututkinto on tuonut uskottavuutta työyhteisössä ja antanut valmiuksia hoitaa työtehtävät hyvin, mikä on puolestaan tuonut urakehitystä.

Mitä keinoja ja kanavia olet käyttänyt työnhaussasi?

Oman konsernin intranet. Entisiä esimiehiä ja työkavereita olen myös kontaktoinut.

Mitä seikat ovat mielestäsi auttaneet sinua eniten työnhaussa?

Näytöt työtehtävissä menestymisestä. Meillä on käytössä monipuoliset mittarit, joilla työntekijää arvioidaan. Pärstäkertoimen merkitys on tuolloin vähäisempää.

Nimi: Mika Niskanen
Suoritettu tutkinto: YTM
Yliopisto: Tampereen yliopisto
Pääaine: Kansainvälinen politiikka
Sivuaineet: Uskontotiede ja puhe-oppi
Aloitusvuosi: 1990
Valmistumisvuosi: 2000
Työtehtävä: Lehtori (matkailu)
Työpaikka: Jyväskylän ammattikorkeakoulu

Nykyinen työtehtävä

Mitä kuuluu työkuvaasi ja minkälaista osaamista se vaatii?

Nykyiseen työkuvaani kuuluu opetuksen suunnittelun ja toteutuksen lisäksi opiskelijoiden ohjaamista harjoitteluihin ja opinnäytetöihin liittyen. Näiden lisäksi osallistun eri tyyppisiin työryhmiin joissa kehitetään JAMK:n toimintoja.

Miten kehität ammattitaitoasi?

Ammattitaito kehittyy toistaiseksi tekemällä, mutta ensi syksynä aloittanen pedagogiset opinnot.

Opinnot

Miten päädyit opiskelemaan juuri yhteiskuntatieteitä?

Kansainvälisyys kiinnosti ja kv. politiikka oli yhteiskunatatieteellisessä.

Miten valitsit sivuaineesi?

Opiskeluaikainenkin kiinnostus liittyi läheisesti islamilaiseen maailmaan ja uskontotiede (uskonnon politisoiminen) ja puhe-oppi liittyvät läheisesti aiheeseen.

Miten opintosi ovat auttaneet sinua työelämässä?

Tiedon hakeminen ja jäsentäminen tuli automaatioksi ja kokonaisuuksien hallinta kehittyi.

Mitä muuttaisit opinnoissasi?

Oppiaineita, opiskelisin täysin eri aineita. Ne aineet joita aikoinaan valitsin liittyivät puhtaasti siihen mikä itseäni kiinnosti. Mutta kun valmistumisen jälkeen yritti saada muitakin, kuten työnantaja kiinnostumaan tiedoistani, niin samanlaista kiinnostusta ei löytynytäkään. Toisaalta perhe sitoutti asumisen kotiseudulle. Nyt siis valitsisin opintoni sen mukaan millä on käytännön käyttöä työelämässä muutenkin kuin tutkijana.

Mitä työelämätaitoja jäit tutkinnoltasi kaipaamaan?

Kaikkea, puhe-oppi tietysti antaa eväitä kaikkiin työtilanteisiin, mutta muuten opiskelijat ovat aika tuuliajolla, kun aletaan puhua esimerkiksi käytännön hallinnollisista töistä.

Urapolku

Minkälaisia töitä teit opiskeluaikana?

Olin matkailualan erilaisissa töissä koko opiskeluajan.

Minkälaisessa muussa työtaitoja kehittävässä toiminnassa olit mukana opiskeluaikana (esim. luottamustoimet)?

Mitään merkittävää ei ollut.

Relevantit aikaisemmat työpaikat ja työtehtävät?

Aiempi työkokemus matkailualalta koti- ja ulkomailta, asiakaspalvelusta ja hallinnon puolelta, kassavirtaan perustuvaan toimintaan ja EU-rahalla toimintaan.

Miten työelämään siirtyminen sujui valmistumisen jälkeen?

Piti vaihtaa paikkakuntaa niin kauas että piti tilata muuttoauto. Pääsin suhteellisen nopeasti työelämään. Tosin kävin täydennyskoulutuksena ensin 9 kuukauden koulutuksen silloinkin itseäni kiinnostavalta alalta. Mutta kun siihen liittyvä harjoittelu päättyi, niin sain töitä seitsemän kuukauden päästä, joskin olin siitä ajasta kuusi kuukautta sairauslomalla pienen onnettomuuden vuoksi.

Mitkä tekijät vaikuttivat eniten ensimmäisen työpaikan saamiseen?

Opiskeluaikainen työkokemus.

Mitkä tekijät ovat mielestäsi vaikuttaneet urakehitykseesi eniten?

Opiskeluaikainen työkokemus liitettynä valmistumisen jälkeiseen työkokemukseen.

Mitä keinoja ja kanavia olet käyttänyt työnhaussasi?

Perinteisiä. Tuttuja ja lehti –tai muuta työpaikkailmoittelua.

Mitkä seikat ovat mielestäsi auttaneet sinua eniten työnhaussa?

Työkokemus ja persoonalliset (vuorovaihtukseen liittyvät) ominaisuudet.

Nimi: Petri Puroaho

Suoritettu tutkinto: Yhteiskuntatieteiden maisteri

Yliopisto: Jyväskylän yliopisto

Pääaine: Yhteiskuntapolitiikka

Sivuaineet: Euroopan integraatio, monitieteinen gerontologia ja viittomakieli.

Aloitusvuosi: 1996.

Valmistumisvuosi: 2003

Työtehtävä: Työvoimaneuvoja

Työpaikka: Jyväskylän työvoimatoimisto

Nykyinen työtehtävä

Mitä kuuluu työkuvaasi ja minkälaista osaamista se vaatii?

Työnkuvaan kuuluu työnvälitys, työttömyysturvan hoitaminen ja hakijoiden työnhakusuunnitelmien täytäntöönpanon tukeminen. Työ vaatii työttömyysturvallain osaamista, työmarkkinatietoutta ja asiakkaan kohtaamisen taitoa.

Miten kehität ammattitaitoasi?

Työvoimatoimisto jatkuvasti tarjoaa toimiston sisäistä koulutusta jota usein peräti ymmärrettävästi ja ystävällisesti vaaditaan myös sillä työ vaatii jatkuvaa uusiutumista tieto-aidon suhteen.

Opinnot

Miten päädyit opiskelemaan juuri yhteiskuntatieteitä?

Ensimmäisen ammatillisen koulutuksen (sosiaaliohjaaja) jälkeen kiinnostuin laajemmin yhteiskunnallisista asioista. Huomasin että yliopistoon oli mahdollista päästä sosiaaligerontologian koulutusohjelmaan hakemisen kautta, ilman pääsykokeita kunhan löytyy ko. koulutusohjelman mukaista aiempaa koulutusta ja työkokeusta. Sitä oli. Hain ja pääsin.

Miten valitsit sivuaineesi?

Mielenkiinnon perusteella. Ei niinkään mikä aine olisi ollut hyödyllinen tai kannattava tulevaisuuden suhteen.

Miten opintosi ovat auttaneet sinua työelämässä?

Vain nimellisesti. Sana "yhteiskuntapolitiikka" opinnoistani ja gradun aihe työelämään liittyen ovat kiinnostaneet työnantajia mutta hyvin pinnallisesti.

Mitä muuttaisit opinnoissasi?

Jos nyt aloittaisi opintoni uudestaan, ottaisin enemmän yrittäjyyteen, kauppatieteisiin ja hallintotieteisiin liittyviä kokonaisuuksia sekä laajemmin syvempää osaamista kieliopiintoihin.

Mitä työelämätaitoja jäit tutkinnoltasi kaipaamaan?

Koulutusalani työtehtäviin liittyviä esittelyä ja keskustelua. Loppujen lopuksi, tuntuu siltä että kaikki on täytynyt oppia alusta alkaen työelämässä. Opinnot toivat vain lähemmäs omia ambitoita ja auttoivat löytämään oman kiinnostuksen alan.

Urapolku

Minkälaisia töitä teit opiskeluaikana?

Kokonaisuudessaan opiskeluaika käsitti ajan 1993-2003. Sen aikana toimin mm. tukihenkilönä, leiriohjaajana kaiken ikäisille sekä kotimaassa että ulkomailla, sosiaali- ja terveystalouden sekalaisissa tehtävissä (kotipalvelu, sairaala, vanhainkoti) ja lisäksi 1998-2001 kansainvälisen organisaation kesätyörekrytointivastaavana.

Minkälaisessa muussa työtaitoja kehittävässä toiminnassa olit mukana opiskeluaikana (esim. luottamustoimet)?

Oman opiskelijavertaisryhmän liikuntavastaavana, opiskelija-asunto -alueen asukastoimikunnan jäsenenä pari vuotta sekä yhden yrityksen hallituksessa pari vuotta.

Relevantit aikaisemmat työpaikat ja työtehtävät?

Tärkeimpinä pidän aiemman koulutuksen (sosiaaliohjaaja) aikaista esimiesharjoittelua, kaikkia ulkomailla suoritettuja töitä (Islanti, Ruotsi, USA, Iso-Britannia) sekä yritystoiminnan päivittäinen pyörittäminen 3 vuoden ajan opiskelujen ohella, jonka koin erinomaiseksi.

Miten työelämään siirtyminen sujui valmistumisen jälkeen?

Yllättävän hitaasti ja olin valmistuessani vakuuttunut siitä että pääsisin työkokemuksillani nopeammin työelämään ja se oli kova paikka henkisesti kun näin ei sitten tapahtunut. Ennen ensimmäistä työtä edelsi 9 kuukauden työttömyys.

Mitkä tekijät vaikuttivat eniten ensimmäisen työpaikan saamiseen?

Ehdottomasti oma aktiivisuus ja se ettei luovuttanut. Sekä erityisesti se että olin

valmis menemään työn perässä ympäri maata ja tämän vuoksi hain paljon työvoimatoimistosta liikkuvuusavustuksia työhaastatteluita varten ja esim. useimmat hakemistani paikoista olivat työvoimahalintoon. Ja sen seurauksena, sen hetkiset työssä olevat työvoimaneuvojat alkoivat ajan kanssa kiinnittää huomiota motivatiooni päästä alan töihin ja pyysivät lopulta haastatteluun.

Mitkä tekijät ovat mielestäsi vaikuttaneet urakehitykseen eniten?

Ehdottomasti oma rohkeus, aktiivisuus ja luottamus itseen. Lisäksi, oma henkilökohtainen syvempi investointi työorganisaatioon ettei tehnyt töitä pelkällä ajatuksella: "minä olen vain töissä täällä".

Mitkä keinoja ja kanavia olet käyttänyt työnhaussasi?

Olen etsinyt työtä internetin, sähköpostin, puhelimen, lehtien, rekrytointilistojen avulla sekä tuttavien kautta.

Mitkä seikat ovat mielestäsi auttaneet sinua eniten työnhaussa?

Internet tiedon lähteenä työnantajista ja työpaikoista sekä taloudellinen työttömyysajan tuki. Lisäksi, minua auttoi se kun tapasi muita samassa tilanteessa olevia ja saattoi purkaa työnhaun angstejaan jollekin, ja pystyi siinä samalla heijastelemaan omia työnhakutaitojaan/strategioitaan muihin ja oppi uusia asioita.

Nimi: Sinikka Mäenpää

Suoritettu tutkinto: Kasvatustieteiden maisteri (tutkintoon on jatkettu aikaisemmin suoritetusta fil. kandin tutkinnosta)

Yliopisto: Jyväskylä (Göteborg)

Pääaine: Kasvatustiede (kasvatustiede, sosiologia, psykologia)

Sivuaineet: Sosiologia, psykologia, aikuiskasvatus

Aloitusvuosi: 1992

Valmistumisvuosi: 1996 (1973)

Työtehtävä: Kehittämisohtaja

Työpaikka: Vaasan kaupunki/sosiaali- ja terveysvirasto

Nykyinen työtehtävä

tautunut käyttäytymistieteisiin.

Mitä kuuluu työkuvaasi ja minkälaista osaamista se vaatii?

Sosiaali- ja terveysviraston erilaisten kehittämis-, suunnittelu-, laadunhallintaan ja projektien hallintaan liittyvät tehtävät. Laajaa käytännön tuntemusta sekä ajantasaista tietoa em. asioista (mm. strategiat, laatujärjestelmät, henkilöstökoulutus, tietojärjestelmät).

Miten kehität ammattitaitoasi?

Olen vuosien aikana (työelämässä ollessa) opiskellut mm. nykyiseen tutkintoon, lisäksi suoritettu erillisiä opintoja yliopistossa (mm. sosiaali- ja terveystoimen PD/40 ov), tutustumiskäyntejä muihin organisaatioihin, projekteissa mukana oloa, lukemalla.

Opinnot

Miten päädyit opiskelemaan juuri yhteiskuntatieteitä?

Osittain sattumaa, koska ylioppilaaksi tulon jälkeen halusin nopeasti valmistua ammattiin (= HSO sihteeri), muutin Ruotsiin ja siellä aloin opiskella ”puolivauhdilla” työn ohessa. Silloin Ruotsissa ei ollut pääsykokeita yliopistoon vaan voi vapaasti ilmoittautua opiskelijaksi. Myöhemmin vaihdoin opiskelut päätoimiseksi. Opiskelu oli suunnit-

Miten valitsit sivuaineesi?

Käyttäytymistieteet ja yhteiskuntatieteet sivusivat toisiaan, minua kiinnosti ihmisen käyttäytyminen ts. miten siihen vaikutetaan, mikä ero on yhteiskunnallisilla ja kasvatuksellisilla menetelmillä esim. muutosten aikaansaamisessa ihmisten elämässä.

Miten opintosi ovat auttaneet sinua työelämässä?

Ovat auttaneet, olen alussa toiminut sosiaalityöntekijänä ja siitä noussut esimies- ja hallinnollisiin tehtäviin. Vuosien mittaan olen kokenut aikuisena opiskelemisen tukeva työssä jaksamista ja on paremmin pysynyt yhteiskunnallisestikin ajan tasalla kuin jos olisin valmistunut 70-luvulla enkä sen jälkeen enää opiskellut mitään. Opinnot ovat laaja-alaistaneet ajattelua, koska useat trendit ajassa liikkuvat koko yhteiskunnassa, mutta niistä puhutaan eri termeillä eri alueilla ja täten on pystynyt hallitsemaan kokonaisuuksia ja oppinut uudet käsitteet.

Mitä muuttaisit opinnoissasi?

Olisin halunnut nopeammin jatkaa opintoja, mutta työssä oli kiire ettei energiaa ollut. Olisin ehkä edennyt pidemmällekin

Mitä työelämätaitoja jäit tutkinnoltasi kaipaamaan?

En mitään, koska opiskelua on tapahtunut työn lomassa.

Urapolku

Minkälaisia töitä teit opiskeluaikana?

Olin työssä toimistossa ja kerrossiivoojana hotellissa Ruotsissa asuessa sekä tein käännöstöitä. Aikaisempina opiskeluvuosina olen myös ollut kaupassa myymässä.

Minkälaisessa muussa työtaitoja kehittävässä toiminnassa olit mukana opiskeluaikana (esim. luottamustoimet)?

En missään.

Relevantit aikaisemmat työpaikat ja työtehtävät?

Varsinaiseen ensimmäiseen opiskelunjälkeiseen työhön olen tullut Vaasan kaupungin sosiaalivirastoon sosiaalityöntekijäksi 1974, sitten sosiaalisihteeriksi, osastopäälliköksi ja kehittämisjohtajaksi saman työnantajan palveluksessa.

Miten työelämään siirtyminen sujui valmistumisen jälkeen?

Sujui hyvin, koska oli suuri pula työntekijöistä.

Mitkä tekijät vaikuttivat eniten ensimmäisen työpaikan saamiseen?

Tulin ensin sijaiseksi.

Mitkä tekijät ovat mielestäsi vaikuttaneet urakehitykseen eniten?

Osittain sattumaa, osittain ollut valmis ottamaan haasteita alkuvaiheessa.

Mitä keinoja ja kanavia olet käyttänyt työnhaussasi?

Lehti-ilmoituksia (huom. kyse 1974 tapahtuneesta).

Mitkä seikat ovat mielestäsi auttaneet sinua eniten työnhaussa?

Silloiset työmarkkinat, jolloin tarvittiin henkilökuntaa alalle.

Nimi: Hannamaija Helander
Suoritettu tutkinto: VTM
Yliopisto: Helsingin yliopisto
Pääaine: Viestintä
Sivuaineet: Poliittinen historia
Aloitusvuosi: 1986
Valmistumisvuosi: 1993
Työtehtävä: Tiedotuspäällikkö
Työpaikka: AKAVA ry

Nykyinen työtehtävä

toiveammattia, jota kohden olisin pyrkinyt.

Mitä kuuluu työkuvaasi ja minkälaista osaamista se vaatii?

Minulle kuuluu kokonaisvastuu palkansaajakeskusjärjestön viestinnästä. Se sisältää muun muassa lehdistösuhteiden hoitoa, nettisivujen kehittämistä, tiedotustilaisuuksien järjestämistä, tiedotteiden rustaamista, sisäistä viestintää ja julkaisujen tuottamista. Olen myös Akavalainen-lehden päätoimittaja.

Työ vaatii sosiaalista mielenlaatua, sujuvaa kynää, organisoitukykyä ja kiireen sietämistä.

Miten kehität ammattitaitoasi?

Olen juuri käynyt laajan Viestintäpäällikön koulutusohjelman. Osallistun erilaisiin viestintäalan seminaareihin ja koulutuspäiviin ja järjestän niitä itsekin. Koetan myös seurata alan kirjallisuutta. Myös keskustelut kollegoiden kanssa ovat usein erittäin hyödyllisiä.

Opinnot

Miten päädyit opiskelemaan juuri yhteiskuntatieteitä?

Ajattelin, että yhteiskuntatieteet antavat laajat mahdollisuudet toimia erilaisissa tehtävissä. Minulla ei ollut nuorena mitään

Miten opintosi ovat auttaneet sinua työelämässä?

Antanut perusvalmiudet tiedonhankintaan, analysointiin, aikatauluttamiseen ja kirjoittamiseen.

Mitä muuttaisit opinnoissasi?

Yliopisto-opinnoilta voi kai aina toivoa enemmän käytännönläheisyyttä, tosin viestinnän opinnoissa sitä olikin. Voisi olla hyvä, että opiskelijoilta vaaditaan sivuaineita tai kursseja useilta laitoksilta, jopa yli tiedekuntarajojen. Tämä olisi hyvä ihan monipuolisuuden takaamiseksi. Epätavalliset aineyhdistelmät voivat olla hyödyksi viestintäalan töissä.

Mitä työelämätaitoja jäit tutkinnoltasi kaipaamaan?

Ainakin viran puolesta toivoisin, että yliopistossakin olisi jokin yleinen työmarkkinoinhin ja työelämän pelisääntöihin keskittyvä kurssi. On helpompi siirtyä työelämään, kun tuntee perusasiat.

Urapolku

Minkälaisia töitä teit opiskeluaikana?

Onnekseni alan töitä, olin toimittajana ja tiedottajana.

Minkäläisessä muussa työtaitoja kehittävässä toiminnassa olit mukana opiskeluaikana (esim. luottamustoimet)?

Toimin aktiivisesti Varsinaissuomalaisessa osakunnassa. Olin hetken myös ainejärjestö Median hallituksessa ja mukana sen kahdessa ensimmäisessä muille mantereille suuntautuneessa opintomatkaprojekteissa.

Relevantit aikaisemmat työpaikat ja työtehtävät?

Valmistumisen jälkeen olen toiminut Suomen Taksiliiton tiedottajana ja ICL:n (nykyään Fujitsu Services) sisäisenä tiedottajana ja intranetin päätoimittajana.

Miten työelämään siirtyminen sujui valmistumisen jälkeen?

Hyvin, sillä pääsin onnekseni heti vakituisen työpaikkaan, vaikka vuonna 1993 lama oli pahimmillaan. Monet jäivät tuoloin vaille töitä, pätkätoiden puristuksiin tai päätyivät muihin kuin oman alan töihin.

Mitkä tekijät vaikuttivat eniten ensimmäisen työpaikan saamiseen?

Sattuma, sillä eräältä ihmiseltä silloisessa määräaikaisessa työpaikassani kysyttiin vinkkiä sopivasta tiedottajakandidaatista. Hain paikkaa ja sain sen. Olin jo alan töissä, mikä tietysti vaikutti olennaisesti työpaikan saamiseen.

Mitkä tekijät ovat mielestäsi vaikuttaneet urakehitykseesi eniten?

Jollei nykyistä työpaikkaani oteta lukuun, niin paljolti sattuma.

Mitä keinoja ja kanavia olet käyttänyt työnhaussasi?

Olen pelkästään vastannut työpaikkailmoi-

tuksiin.

Mitkä seikat ovat mielestäsi auttaneet sinua eniten työnhaussa?

Pitää olla itsellä mielessä, mitä oikeastaan työltään haluaa. Monelle se kuitenkin selviää vasta, kun on ollut jonkin aikaa työelämässä. Luulisin, että oleminen omana itsenään auttaa itse haastattelussa.

Nimi: Martti Simola

Suoritettu tutkinto: HTK (ylempi kk-tutk.)

Yliopisto: Tampereen yliopisto

Pääaine: Julkisoikeus (I)

Sivuaineet: Valtio-oppi (cl), kansantaloustiede (a), tilastotiede (a) sekä tietojenkäsittelyoppi (11 ov)

Aloitusvuosi: 1983

Valmistumisvuosi: 1989

Työtehtävä ja työpaikka: Erityisasiantuntija, Oikeusministeriön lainvalmisteluosasto, tarkastustoimisto

Nykyinen työtehtävä

Mitä kuuluu työkuvaasi ja minkälaista osaamista se vaatii?

Tehtävänä on yhtenä viidestä suomenkielisestä laintarkastajasta tarkastaa luonnokset hallituksen esityksiksi sekä tasavallan presidentin, valtioneuvoston ja eräiltä osin myös ministeriön asetuksiksi lähinnä lakiteknisesti ja kielellisesti. Osaltaan tarkastuksessa pyritään huolehtimaan siitä, että ehdotettavat säännökset soveltuvat oikeusjärjestyksen muodostamaan kokonaisuuteen. Huomiota kiinnitetään myös esitysluonnosten perustuslainmukaisuuteen.

Miten kehität ammattitaitoasi?

Kokemus on paras ammattitaidon kehittäjä. Toisaalta työ edellyttää melko vankkaa teoreettista tietämystä. Koetan lukea mahdollisimman paljon erityisesti teoreettiseen lainoppiin ja yleisemminkin oikeusteoreettisesti painottuvaa kirjallisuutta. Yksittäisistä oikeudenaaloista jatkuvaa harrastusta vaatii varsinkin valtiosääntöoikeus ja erityisesti eduskunnan perustuslakivaliokunnan lausuntokäytäntö. On myös seurattava suomen kielen huoltoa ja termistötyötä käsittelevää kirjoittelua.

Opinnot

Miten päädyit opiskelemaan juuri yhteiskuntatieteitä?

Olen pienestä pitäen seurannut politiikkaa ja ollut kiinnostunut yhteiskunnallisista syemyksistä.

Miten valitsit sivuaineesi?

Paremminkin kävi niin, että sivuaine valitsi minut. Ennen taloudellis-hallinnolliseen tiedekuntaan (nykyinen kauppa- ja hallintotieteiden tiedekunta) siirtymistäni opiskelin alemman yhteiskunnallisen korkeakoulututkinnon (sosionomi) pääaineenani kansantaloustiede ja sivuaineina muun muassa valtio-oppi ja julkisoikeus. Juridiikka viehätti opinalana minua eniten, joten valitsin sen myöhemmin pääaineeksi.

Miten opintosi ovat auttaneet sinua työelämässä?

Suorittamani tutkinto on ensinnäkin ollut välttämätöntä muodollisten kelpoisuusvaatimusten täyttämiseksi, mutta ilman mainittuja opintoja en olisi myöskään kyennyt suoriutumaan työtehtävistäni. Ennen laintarkastajan työtäni olin 12 vuotta lainvalmistelijana (aluksi lainsäädäntösihteerinä ja sitten lainsäädäntöneuvoksena) lainvalmisteluosaston julkisoikeuden yksikössä, jossa hoidin melko laajaa yleishallinto-oikeudesta, kunnallisoikeudesta, virkamiesoikeudesta ja finanssihallinto-oikeudesta koostunutta tehtäväkenttää. Pidän koulutustani optimaalisena sanottuihin tehtäviin. Lainvalmistelukokemus taas on jokseenkin välttämätöntä valmistautumisessa laintarkastajaksi.

Mitä muuttaisit opinnoissasi?

Oikeastaan en mitään, enintään toivon, että olisin suorittanut myös valtio-opista laudaturin, siitä olisi ollut ammatillista hyötyä.

Mitä työelämätaitoja jäit tutkinnoltasi kaipaamaan?

Tutkinto olisi ollut minun tarpeisiini vielä parempi, jos sen yhteydessä olisi saanut paremmat tiedot prosessioikeuden ja siviilioikeuden yleisistä opeista.

Urapolku

Minkälaisia töitä teit opiskeluaikana?

Ensimmäisen lukuvuoden olin sijaisuudesta riippuen puolipäiväisenä hoitoapulaisena tai epäpätevänä vajaamielishoitajana Helsingin keskuslaitoksessa. Opintojen loppuvaiheessa olin puoli vuotta virkamiesharjoittelijana valtiovarainministeriön palkkaosastossa (nyk. henkilöstöosasto) eli valtion työmarkkinalaitoksessa. Tehtävänäni oli tehdä selvitys atk:n käyttöönoton henkilöstövaikutuksista. Olin myöhemmin palkkaosastolla neljä kuukautta suunnittelijana selvityksen loppuunsaattamiseksi. Aloitin viimeisen tentin jälkeisenä päivänä valtiovarainministeriön järjestelyosaston (nyk. hallinnon kehittämisosasto) asettaman henkilökiertotoimikunnan sivutoimisena sihteerinä. Muutoin olin opiskeluajan päätoiminen opiskelija jopa niin, että opiskelin myös kesät kesäyliopistossa.

Relevantit aikaisemmat työpaikat ja työtehtävät?

Ahtaasti ajatellen ammatillisesti relevantteja työtehtäviä ei ole jo edellä mainittujen valtiovarainministeriön tehtävien lisäksi Itse alan valintaan varmaankin vaikutti se, että olin keskikoulun ja sen jälkeen suorittamani konttoripiston pohjalta vuosina

1963-1975 nykyisen ilmailulaitoksen edeltäjissä (kulkulaitosten ja yleisten töiden ministeriön ilmailutoimistossa, liikenne- ja valtiovarainministeriön ilmailuosastossa sekä Ilmailuhallituksessa) aluksi toimistoapulaisena ja vuodesta 1965 lähtien vahtimestarina. Se, että vietin olennaisen osan nuoruuttani valtion virastossa, lienee vaikuttanut siihen, että koko ajan opintojen ajankin tähtäimessä oli paluu valtion leipiin.

Miten työelämään siirtyminen sujui valmistumisen jälkeen?

Sain jokseenkin heti valmistumisen jälkeen oikeusministeriön lainsäädäntösihteerin viran sijaisuuden, ja siitä lähtien olen ollut sanotussa ministeriössä.

Mitkä tekijät vaikuttivat eniten ensimmäisen työpaikan saamiseen?

Kuulemani mukaan nimitykseeni (ja muistaakseni kahdeksan juristin ohittamiseen) vaikuttivat lähinnä seuraavat asiat: olin julkisoikeuden spesialisti, jota kukaan kilpahakija ei ollut, pro graduni arvosana oli paras ja olin ollut toimikunnan sihteerinä (jollaista kokemusta muilla ei ollut). Koska pääsyni toimikunnan sihteeriksi oli suoraa seurausta virkamiesharjoittelustani, myös sitä voi pitää olennaisena taustatekijänä.

Mitkä tekijät ovat mielestäsi vaikuttaneet urakehitykseen?

Olen ollut valmistuttuani varsinaisesti vain yhden työnantajan palveluksessa. En pidä lainvalmistelijasta laintarkastajaksi vaihtamista minään erityisenä "urakehityksenä"; siihen vaikutti lähinnä vain oma halu vaihtaa työtehtäviä jossain määrin toisenlaisiksi. Muutoin "urakehitys" on ollut lähinnä vain tavanomaista palkkaluokan kohonamista (en tarkoita ikälisiä), joka lähinnä selittyy kokemuksen lisääntymisenä.

Nimi: Marjaana Väisänen
Suoritettu tutkinto: VTM, yo-merkonomi
Yliopisto: Helsingin yliopisto
Pääaine: Sosiologia
Sivuaineet: Sosiaalipsykologia, Tilastotiede, Viestintä
Aloitusvuosi: 1997
Valmistumisvuosi: 2005
Työtehtävä: Sosiaalityöntekijä
Työpaikka: Helsingin kaupunki, Auroran sairaala, Akuuttipsykiatriaosasto

Nykyinen työtehtävä

Mitä kuuluu työkuvaasi ja minkälaista osaamista se vaatii?

Olen moniammatillisen työryhmän jäsen, johon kuuluu sairaanhoitajia, psykiatri, psykologi, fysioterapeutti, toimintaterapeutti (yhteistyö ja sen tuottama tieto työryhmässä keskeistä). Tehtäviini kuuluu mm. psykiatrisessa laitoshoidossa olevien potilaiden toimeentulo- ja asumisasiat, edunvalvonta, sosiaalisten tilanteiden kartoitukset ja arvioinnit, sosiaalityöntekijän lausunnot etenkin sopivaa asumispalvelumuotoa haettaessa potilaalle. Työssä tarvitaan sosiaaliturvaan ja palvelujärjestelmään liittyvää asiantuntemusta, sosiaalityön asiantuntijuutta muun muassa.

Miten kehität ammattitaitoasi?

Esimerkiksi toimipaikkakoulutuksilla, kollegoilta oppimalla, työpaikkakokoukset, työnohjaus. Katson myös alaani liittyviä asiaohjelmia, dokumentteja ja seuraan alaa sivuavaa uutisointia. Jatko-opiskelu yliopistolla kiinnostaa.

Opinnot

Miten päädyit opiskelemaan juuri yhteiskuntatieteitä?

Tuntui silloin parhaiten sopivalta tiedekunnalta. Esimerkiksi kaupparkeaa ei tuolloin

kiinnostanut, koska olin juuri saanut yomerkonomin paperit ja halusin opiskella muutakin kuin kaupallisia aineita. Kielet kiinnostivat ja psykologia, mutta en halunnut kielenopettajaksi tai tulkiksi, tilastomatematiikkavaatimukset psykan pääsykokeissa pelästyttivät.

Miten valitsit sivuaineesi?

Kiinnostavuuden perusteella aikoinaan, tilastotiedettä ryhdyin opiskelemaan lähinnä gradun takia.

Miten opintosi ovat auttaneet sinua työelämässä?

Laaja yhteiskunnallinen näkemys; kriittisyys; yleissivistys; näkemys siitä, että asioita voi kehittää ja muuttaa; tieteellisyyden ja tutkimuksen yhdistäminen käytäntöön ja ymmärrys siitä, että tutkimustulokset voivat myös hyödyttää käytäntöä ja tuoda siitä objektiivista tietoa.

Mitä muuttaisit opinnoissasi?

Mielestäni yliopisto-opetuksen pitäisi tähdätä muuhunkin kuin tutkijoiden kouluttamiseen, akateemisuus voisi mielestäni nykyään tarkoittaa muutakin, kuten hallinnolliseen työhön, suunnittelu- ja kehittämistyöhön tähtäävää kouluttautumista. Yliopiston tulee mielestäni muuttua maailman myötä, eikä jämähtää paikoilleen. Tietysti ammattikorkeakoulusta tulisi erotautua, mutta tämä ei mielestäni tarkoita

pelkästään tutkimustyöhön kouluttamista.

Mitä työelämätaitoja jäit tutkinnoltasi kaipaamaan?

Kirjatenttien ja pelkkien kirjojen pönttämisen sijasta tulisi olla enemmän lähiopetusta, kuten tilastollista menetelmäopetusta, enemmän valinnaisia atk-kursseja (pakollisten tutkintovaatimusten lisäksi ei ehdi välttämättä hankkia lisäkoulutusta esim. atk-taidoissa, jotka ovat kuitenkin nykyajan työelämässä keskeistä osaamisaluetta). Mielestäni pitäisi enemmän keskittyä opetuksen laatuun kuin määrään. Opiskelijamääriä on saatettu lisätä laadun kustannuksella, kaikille ei kuitenkaan riitä korkeakoulutusta vaativaa työtä.

Urapolku

Minkälaisia töitä teit opiskeluaikana?

Toimistosihteerinä Erityissosiaalitoimistossa, josta siirryin sitten sosiaalityöntekijän tehtäviin ensin Erityissosiaalitoimistoon vuosina 2001-2003 ja sitten Auroran sairaalaan vuosina 2004-2005; tutkimusavustajana Sosiologian laitoksella (vuosina 2002-2003) ja työharjoittelussa 3 kuukautta Sosiologian laitoksella vuonna 2003 (tein lähinnä gradua) ja avustavana tutkijana (myös 3 kk:n työharjoittelu) Väestöliitossa 2004 syksyllä. Välillä tein sosiaalityöntekijän ja tutkimusavustajan hommia samanaikaisesti. Graduvaiheessa tein töitä jo kokopäiväisesti, ja illat ja viikonloput gradua.

Minkälaisessa muussa työtaitoja kehittävässä toiminnassa olit mukana opiskeluaikana (esim. luottamustoimet)?

Olin halunnut olla mukana järjestötoiminnassa, mutta työt ja opiskelu veivät valitettavasti lähes kaiken aikani. (+harrastukset kuoro ja liikunta). Luottamustoimista kun harvemmin saa riittävästi rahaa elämi-

seen. Opiskellessani Uppsalassa Ruotsissa vuosina 1999-2000, olin mukana osakuntatoiminnassa (Värmland's nation) sekä lauloin osakunnan kuorossa.

Miten työelämään siirtyminen sujui valmistumisen jälkeen?

Ystävä vaihtoi työpaikkaa, ja menin hänen tilalleen Auroran sairaalaan; olin tosin ollut töissä toisella psykiatriaosastolla jo vuonna 2004, eli homma oli jo sinänsä tuttua.

Mitkä tekijät ovat mielestäsi vaikuttaneet urakehitykseeni eniten?

Ajauduin aikanaan sosiaalialalle kesätöiden kautta. Sosiologian opinnot eivät sinänsä päteviä sosiaalialan töihin. Elokuun alussa 2005 tuli voimaan sosiaalialan kelpoisuuslaki, jossa pätevydestä on tarkkaan säädetty. Huono puoli on se, että en luultavasti saa virkaa tämän hetkisillä pätevyysvaatimuksilla (sosiaalityön pääaineopinnot ja gradu), ja laki myös säätelee, että "ei-päteville" ei voi jatkaa työsuhteen ta vuotta pidemmäksi määräajaksi. Nämä seikat ovat kyllä tällä alalla työskentelevää harmittaneet, varsinkin kun ovat menneet tiukentamaan valmiiden maistereiden ja jo alalla toimivien pätevyöitymistä (lisäksi palkkauksessa on parantamisen varaa), mikä ei mielestäni pidemmällä tähtäimellä ole edes sosiaalialan tulevaisuuden kannalta järkevää. Jo alalla olevat maisterit saattavat näiden pätevyysvaatimusten takia hakeutua muille aloille, ja sitä paitsi ei ole mitenkään kirkossa kuulutettu että kaikki sosiaalityön pääaineopiskelijat valmistuttuaan tulevat sosiaalialalle töihin. Toista gradua en aio tehdä: yksi mahdollisuus olisi neuvotella sosiaalityön laitoksella sosiaalityön alaan liittyvän ammatillisen lisensiaattityön tai väitöskirjan tekemisestä ja hakeutumisesta jatko-opiskelijaksi. Nämä seikat ovat vaikuttaneet ja tulevat vaikuttamaan urakehitykseeni.

Työn hakeminen

Kun lähtee hakemaan työtä, taustalla vaikuttaa monia asioita. On toimeen, oppimiseen tai tieteelliseen ongelmanratkaisuun soveltuva koulutus, on työkokemuksen kautta karttunutta osaamista toimialasta tai tehtävästä, sekä on kontakteja ihmisiin, jotka ovat erilaisissa työtehtävissä erilaisissa organisaatioissa.

Koulutusta pidetään yleisesti hyvänä pääsylippuna työmarkkinoille. Korkeakoulututkinnosta on hyötyä paitsi oppimiskyvyn ja kriittisen ajattelutavan osoittamisessa niin myös asiantuntijatehtävään tai toimeen pätevytyksessä. Aina ei ole nähtävissä suoraa yhteyttä opintojen ja saatavan työn välillä, sillä työllistyminen on usein kiinni paitsi omasta suuntautuneisuudesta niin myös onnesta. Ei ole olemassakaan kahta samanlaista työtä ja työ opettaa tekijäänsä, kuten sanotaan. Julkisella puolella maisterintutkintoa pidetään lähes edellytyksenä vakituisen työn saamiseksi, sillä se on listattu usein työn vaatimuksissa. Yksityisellä sen sijaan tutkinto ei ole yhtä ehdoton, joskin arvostettu. Yksityisellä sektorilla monet organisaatiot kannustavat tämän vuoksi tutkinnon loppuunsaattamiseen esimerkiksi tarjoamalla valmistuneelle korkeampaa palkkaa, vakinaistamalla työn tai tarjoamalla vaativampia tehtäviä.

Työkokemuksen hankkiminen jossain vaiheessa on jokaiselle tärkeää, sillä sen avulla karttuu yleistä osaamista johonkin toimialaan (esimerkiksi julkisesta hallinnon

toimintatavoista tai yrityksen toimintaan liittyvistä asioista) tai tehtävään liittyen (esimerkiksi yhteistyötaitoja, markkinointitaitoja tai vaikkapa taitto-ohjelman käyttöä). Sen puuttumista ei kannata kuitenkaan jännittää, sillä vastavalmistuneita rekrytoidaan ilmeisesti relevanttia työkokemusta.

Kontaktien avulla on mahdollista päästä suoraan haastatteluun sopivaan tehtävään ilman sen kummempaa työn hakemista, sillä rekrytointi on usein organisaatioille varsin raskas tehtävä. Julkisten hakujen kautta saattaa yhteen työtehtävään tulla jopa satoja hakemuksia ja niiden läpikäyminen on arvatenkin suuritöistä. Tästä syystä toimet yritetään joskus täyttää mahdollisimman pienellä vaivalla ja ne menevätkin usein kontakteilla niille, jotka ovat olleet aikaisemmin töissä organisaatiossa tai ovat omalla aktiivisuudellaan tehneet itseään tutuksi rekrytoijille esimerkiksi soittamalla heille ja kysymällä avoimia paikkoja. Esimerkiksi gradun tekeminen toimeksiantona jollekin organisaatiolle edesauttaa tutkimusten mukaan siihen työllistymistä erittäin hyvin.

On hallittava myös työnhaun keinot ja osattava etsiä sitä myös oikeista lähteistä. Itseään voi tehdä tutuksi työnantajille oman aktiivisuuden, työhakemuksen, ansioluettelon, ja luonnollisesti työhaastattelun kautta ja työpaikkoja voi etsiä lukuisista lähteistä. Tässä on tärkeää oman osaamisen tunteminen ja sen markkinointi. Monissa yhteyksissä on syytä tuntea työnantajan lisäksi myös toimiala.

Oman aktiivisuuden tärkeys

Kun jättää avointa hakemusta johonkin paikkaan, kannattaa ensin soittaa kyseiseen paikkaan ja kysellä työmahdollisuuksista. Se on hyvä tapa antaa muuten paperimuotoiselle hakemukselle ja ansioluettelolle hieman eloa. Soittamisessa on sekin hyvä puoli, että sen avulla rekrytoija saattaa kiinnittää erityishuomiota paperiisi, jos samaan tehtävään on paljon hakijoita.

Hyvä tapa vaikuttaa rekrytoijaan on ottaa omatoimisesti selvää työnantajasta ja

mahdollisesti myös sen toimialasta, sillä se osoittaa omatoimisuutta oppimisessa sekä todellista mielenkiintoa tehtävää kohtaan. Tätä tietoa voi sitten soveltaa erilaisissa tavoissa, joilla tekee itseään tutuksi työnantajalle.

Työhakemus

Työnantaja tehdään yleisimmin tietoiseksi itsestä lähettämällä heille työhakemus ja ansioluettelo. Työhakemuksessa on tärkeää muistaa oikeanlainen muoto ja se on asiakirjamalli. Sen maksimipituus on A4.

Oma nimi
Osoite

Päivämäärä

Yritys ja vastuuhenkilö
Osoite

TYÖPAIKKAHAKEMUS: Hakemus siihen ja siihen tehtävään
Viite: työpaikkailmoituksenne työvoimahallinnon WWW-sivuilla

Mitä haet ja mistä sait tietää tehtävästä. Motivoi lukijaa lukemaan loppuun, sillä työhakemuksia saattaa olla enemmän kuin ennättää lukemaan.

Kuka olet ja minkälainen persoonallisuus sinulla on, mitä vahvuuksia sinulla on. tehtävään liittyen.

Tehtävään soveltuva koulutus, työkokemus sekä mahdolliset suurimmat saavutukset työssä.

Omasta työtilanteesta kertominen. Milloin voisi aloittaa uudessa tehtävässä.

Motiivi tehtävään hakemiselle ja miksi juuri sinut kannattaa palkata siihen.

Kunnioittaen, (tai muuta vastaavaa)
Allekirjoitus
Nimenselvennys

LIITTEET:
Ansioluettelo
Nimikirjanote, yms.

Esimerkki työpaikkahakemuksesta

Sisällön suhteen on vaikea sanoa mitään yleistä, mutta lähtökohtaisesti on tärkeää räättälöidä hakemus vastaanottajalle sopivaksi ja poimia siihen haettavan tehtävän kannalta oleelliset asiat. Tärkeää on myös osoittaa miksi olisi itse hyvä valinta tehtävään tai miten erottuu muista. Hakemuksessa ei välttämättä kannata toistaa asioita, jotka tulevat ilmi myös ansioluettelosta, mutta toki valittuja paloja voi tuoda esiin, mikäli sen kokee olennaiseksi. Sen sijaan siinä kannattaa mainita muutama sana omasta persoonallisuudesta ja motivaatiosta työtehtävää kohtaan.

Ansioluettelo

Ansioluettelo on rekrytoijien kannalta jopa tärkeämpi kuin hakemus, sillä siitä tulisi voida nopeasti poimia työnhakijan olennaiset tiedot. Sen rakenne riippuu toki haettavasta tehtävästä, mutta monesti suurten hakijamäärien vuoksi rekrytoijat eivät välttämättä edes ennätä lukemaan varsinaisia hakemuksia, vaan he kiinnittävät huomiota nimenomaan ansioluetteloihin.

Ansioluettelon teknisistä ominaisuuksista sen verran, että sen pituuden suositellaan

1. HENKILÖ- JA YHTEYSTIEDOT

Nimi
 Syntymäaika- ja paikka
 Osoite
 Puhelin
 Sähköposti
 Asepalvelus (erityisesti miehille)
 Siviilisäät

2. KOULUTUS

Tutkinto, yliopisto, suoritettu
 Pääaine
 Sivuaineet
 Kurssit
 Lukio

3. KIELITAITO

Kieli, suullisen ja kirjallisen taidon arviointi

4. TIETOJENKÄSITTELYTAIDOT

5. TYÖKOKEMUS

Relevantit työpaikat käänteisessä aikajärjestyksessä eli viimeisin ensin.

Tehtävä, työnantaja, työssäoloaika ja haettavan tehtävän kannalta keskeisimmät sisällöt, esimerkiksi:

Projektityöntekijä, Helsingin kaupunki, ulkomaalaisyksikkö, 2/2001-5/2001
 Projektityö, markkinointi ja tiedotus.

6. SUOSITTELIJAT

Joku entisestä työstä tai vastaavasta, joka voi kertoa omasta suoriutumisesta. Suositteijoilta on syytä pyytää lupaa ennen kuin heidän tietojaan laittaa ansioluettelo.

7. LUOTTAMUSTOIMET

Nämä voi esittää samalla tavalla kuin työkokemuskin, jos luottamustoimissa on oppinut jotain tehtävän kannalta olennaista, esimerkiksi:

Tiedottaja, Ainejärjestö Bailabaila, 2/2000-1/2001
 Jäsentiedotus, bilemarkkinointi, WWW-sivujen ylläpito, ainejärjestölehden teko.

8. HARRASTUKSET

Valitut harrastukset kannattaa mainita, jos kokee niistä olevan hyötyä työnhaussa.

9. JULKAISUT

Esimerkki ansioluettelon sisällöstä

olevan maksimissaan kaksi sivua. Kannattaa yleensä miettiä tapauskohtaisesti mitä siihen sisällyttää, sillä mikäli kokemusta on enemmän, kaikkea mahdollista ei ehkä kannata mainita.

Työhaastattelu

Työhaastattelu on viimeinen vaihe, jossa parhaista ehdokkaista valitaan juuri se oikea tehtävään. Rekrytoijat tarkkailevat henkilössä kokonaisuutta, johon kuuluu vuorovaikutus ja ryhmätyöskentelytaidot, sopivuus työtön ja työyhteisöön, asenne, tuloksellisuus, oppimiskyky ja –halu. Oma persoonallisuus on hyvin keskeisessä asemassa haastattelutilanteessa ja sen vuoksi hyvän ensivaikutelman antamiseen kannattaa panostaa. Haastattelutilanteessa kannattaa pyrkiä näyttämään itseään hyvässä valossa eikä missään nimessä vähätellä omaa osaamistaan.

Työhaastattelua varten kannattaa tutustua työnantajaan ja toimialaan. Lisäksi kannattaa tehdä itselleen selväksi omat vahvuudet ja heikkoudet sekä muut persoonalliset ominaisuudet. Usein työhaastatteluissa kysytään myös kehittämiskohteita ja motivaatiota, joten niitä kannattaa pohtia myös etukäteen. Työhaastatteluun kannattaa valmistautua ja sitä varten tässä on niissä esitettäviä klassisimpia kysymyksiä.

Koulutus, työhistoria, osaaminen

Miten kuvailisit itseäsi?
Minkälaisia harrastuksia sinulla on?
Mitä teet tällä hetkellä?
Mitä hyötyä koulutuksestasi on työtehtävässä?
Mitkä arvioisit vahvuuksiksesi ja heikkouksiksesi?

Toiveet työn suhteen ja motivaatio

Miksi haet tätä työpaikkaa?
Mitä odotat hakemaltasi työtehtävältä?

Mitkä tekijät motivoivat sinua työssäsi?
Minkälainen on hyvä työpaikka?
Minkälainen on mielestäsi hyvä esimies?

Sosiaalisuus ja stressi

Mikä on perhetilanteesi?
Sovitko mielestäsi paremmin ryhmätyöskentelyyn vai itsenäiseen työskentelyyn?
Miten osaat käsitellä hankalia asiakkaita ja työkavereita?
Miten toimit paineen alaisena?

Organisaatio ja työtehtävä

Mitä tiedät yrityksestämmestä?
Miten voit olla hyödyksi yrityksellemme?
Could you tell us something about your international experience?
Och samma på svenska?
Mikä on palkkatoivomuksesi?

Urasuunnitelmat ja muut kysymykset

Mitä muuttaisit uravalinnassasi jos voisit?
Mistä saavutuksestasi olet erityisen ylpeä?
Mitkä ovat pitkän tähtäimen suunnitelmasi ja mitä aiot tehdä viiden vuoden päästä?
Miten pyrit saavuttamaan asettamasi tavoitteet?
Miksi meidän pitäisi palkata juuri sinut?
Mitä haluat kysyä meiltä?

Kannattaa aina kysyä, kun siihen tarjotaan mahdollisuus. Kannattaa miettiä etukäteen jotain itseään kiinnostavia aiheita. Ne voivat olla niinkin helppoja kuin rekrytointiprosessin jatko. Työhaastatteluihin kannattaa valmistautua hyvin, sillä tiedät sinne päästessäsi olevasi parhaiden hakijoiden joukossa ja lähellä työpaikan saamista. Mutta vaikka ei onnistaisi, tiedät saaneesi kokemusta työhaastattelusta ja kannattaa pohtia miten kehittyä siinä. Työhaastatteluihinkin tulee rutiinia ja ne sujuvat sen paremmin mitä enemmän niistä on kokemusta.

Työn vastaanottaminen

Työpaikan vastaanottamisen jälkeen tehdään useimmiten kirjallinen yksilöllinen työsopimus, jossa sovitaan muun muassa palkasta, työajoista ja työtehtävistä. Lisäksi työsuhteessa sovellettavaksi tulee jokin voimassaoleva työehtosopimus tai paikallisesti sovittu sopimus, tällaisissa niin sanotuissa kollektiivisopimuksissa sovitaan usein esimerkiksi loma- ja sairausajan palkasta. Tässä osiossa esitellään työehtosopimuksen syntyyn vaikuttavia tekijöitä, työsopimuksen tekemiseen liittyviä asioita ja varsinaiseen palkkaan liittyviä asioita.

Työmarkkinatietoa

Työhön liittyvistä yleisistä etuuksista neuvotellaan yhteiskunnassamme neljällä tasolla. Ensinnäkin tulopoliittisista ratkaisuista neuvotellaan valtiollisella tasolla ja toiseksi keskitetyistä sopimuksista työmarkkinajärjestöjen tasolla. Siirryttäessä lähemmäksi työntekijän tasoa neuvottelua käydään työ- ja virkaehtosopimuksista työnantaja- ja palkansaajaliittojen tasolla sekä viimeiseksi paikallisella tasolla.

Tulopoliittiset ratkaisut

Tulopoliittisilla (tupo) ratkaisuilla tarkoitetaan maan hallituksen ja sekä työnantajien että palkansaajien työmarkkinoiden keskusjärjestöjen välillä tehtäviä sopimuksia, joissa palkkaratkaisujen lisäksi käsitellään myös talous-, vero- ja sosiaalipoliittisia toimia.

Keskitetyt sopimukset

Työmarkkinoiden keskusliitot saattavat haluta käydä neuvotteluja keskenään ja näissä tilanteissa pyrkiä niin kutsuttuihin keskitettyihin sopimuksiin. Ne määrittävät etuja ja palkankorotuksia joko tiukasti tai väljästi. Kun niitä määritellään väljästi, va-

raa jää paljon enemmän ala- ja työpaikka-kohtaiselle sopimiselle, joka tapahtuu työ- ja virkaehtosopimusten avulla.

Työ- ja virkaehtosopimukset

Mikäli keskitettyjä sopimuksia ei synny tai mikäli niitä ei haluta hakea, neuvottelut alkavat suoraan liittotasolla, jossa työnantajaliitot neuvottelevat ammattiliittojen kanssa työehtosopimuksista. Niiden avulla määritellään palkkaan ja muihin etuihin liittyvät minimiehdot, joita ei saa alittaa ellei työehtosopimus anna sille mahdollisuutta paikallisen sopimisen avulla. Työehtosopimukset sovitaan yleisimmin kahdeksi vuodeksi tai pidemmäksi aikaa.

TUPOissa saavutettuja etuja

- Ammattiliittojen jäsenmaksujen perintä palkasta (1969)
- Kokoon tumisoikeus työpaikalla (1970)
- Lomaltapaluuraha (1972)
- Äitiysloman pidennys (1974)
- Talviloma (1977)
- Sairauspäiväraha uudistus (1981-82)
- Työttömyysturvauudistus (1984)
- Työajan lyhennys (1985)
- Luottamusmiessopimus (1991)
- Vuorotteluvapaa (1995)
- Työelämän kehittäminen (1996, 2001)
- Työeläkeuudistus (2002)
- Uusi työturvallisuuslaki (2002)
- Koululaisten aamu- ja iltapäivähoito (2003)
- Muutosturva (2005)
- Työaikapankki (2005)

Lähde: Työmarkkina-avain, Työelämän keskusjärjestöt, 2005

Työehtosopimus velvoittaa työnantaja- ja palkansaajaliittoja hieman eri tavoilla. Työnantajaliitot ovat velvollisia valvomaan niiden jäsenyrityksiä siinä missä palkansaajaliitot takaavat jäsentensä puolesta alan työrauhan.

Yksityisellä ja julkisella puolella on eroavat järjestelmät työ- ja virkaehtosopimusten neuvotteluun liittyen. Yksityisellä puolella tehdään poikkeuksetta työehtosopimuksia siinä missä julkisella sektorilla on tämän lisäksi mahdollista tehdä myös virkaehtosopimuksia. Kunnallisella puolella virkaehtosopimuksissa kunnallinen työmarkkinalaitos neuvottelee sekä keskitetyistä sopimuksista työmarkkinajärjestöjen kanssa että virka- ja työehtosopimuksista kunta-alan pääsopijajärjestöjen kanssa.

Valtion puolella valtiovarainministeriö tai valtion työmarkkinalaitos neuvottelee pääsopijajärjestöjen kanssa keskustason virka- ja työehtosopimuksesta, joka määrittelee sen raamit ja yleiset asiat. Hallitus joko hyväksyy tai hylkää tämän neuvottelun tulokset ja eduskunnan valtiovarainvaliokunta joko vahvistaa tai jättää ne vahvistamatta. Valtion virastoilla on virastokohtaiset virka- tai työehtosopimukset, joista ne neuvottelevat valtiovarainministeriön ja valtion työmarkkinalaitoksen hyväksymien ammattiliittojen kanssa. Kirkon alalla kirkon sopimusvaltuuskunta neuvottelee virka- ja työehtosopimuksista suoraan pääsopijajärjestöjen kanssa.

Paikalliset sopimukset

Työ- ja virkaehtosopimukset antavat usein mahdollisuuksia sopia tietyistä palvelussuhteiden ehdoista paikallisesti yrityksissä, virastoissa ja laitoksissa. Paikallisten sopimusten piiriin kuuluvat ensisijassa työaika, palkkausjärjestelmä, työn vaatavuuden luokitus, tulospalkkio ja palkkoro-rotukset.

Työsopimus - työelämän perussopimus

Petri Toiviainen

Työsopimus vaikuttaa työhön jopa useita vuosia eteenpäin, joten oikeusturvasi kannalta kannattaa tietää mistä siinä sovitaan. Sopimuksen osapuolina ovat työntekijä ja työnantaja. Molempien osapuolten tulee hyväksyä sopimuksen kaikki ehdot. Seuraavassa esitellään työso-
pimusta yleisellä tasolla, puuttumatta siinä käytettäviin mahdollisiin erityisehtoihin.

Hieman taustaa

Työsopimuslain mukaan työso-
pimukseen katsottavan sopimuksen tulee sisältää seuraavat tunnusmerkit:

- työntekijä sitoutuu tekemään henkilökohtaisesti työtä;
- työnantajan lukuun;
- työnantajan johdon ja valvonnan alaisena;
- palkkaa tai muuta vastiketta vastaan.

Työsopimuslain ja työsuhteen käsitteen ulkopuolelle jäävät kuitenkin seuraavat ryhmät ja työtehtävät:

- 1) valtion virkamiehet, kunnan viranhaltijat ja kirkon viranhaltijat (näistä palvelussuhteista säädetään valtion virkamieslaissa, laissa kunnallisesta viranhaltijasta sekä kirkkolaissa)
- 2) pääsääntöisesti yrittäjäasemassa olevat henkilöt
- 3) toimitusjohtajat
- 4) eräät erityislakien piiriin kuuluvat ryhmät (esim. merimiehet, oppisopimustyössä olevat, omaishoitajat ja perhehoitajat)
- 5) tavanomaisena harrastustoimintana tehtävä työ (esim. vapaaehtoistyö)

Työsopimuksen voi tehdä monilla tavoilla eikä sen teko edellytä määrätyn muodon

noudattamista. Tämän vuoksi sopimus voidaan tehdä joko suullisesti, kirjallisesti tai sähköisesti. Myös hiljaisesti syntyvät työ sopimukset ovat päteviä. Tällaisia työ sopimuksia syntyy lähinnä tilanteissa, joissa määräaikainen työ sopimus päättyy, mutta työntekijä jatkaa tästä huolimatta työnantajan suostumuksella työntekoa.

Yleisiä vinkkejä työ sopimuksen tekoon

1) **Tee työ sopimus kirjallisena.** Työ sopimus tulisi aina tehdä kirjallisena, koska suullisen sopimuksen sisältöä voi olla myöhemmin vaikea todistaa. Erityisen hankalaa tämä on, jos vain osa ehdoista on sovittu suullisesti, koska yleisesti oletetaan, ettei kirjallisen sopimuksen lisäksi tehdä suullista sopimusta.

2) **Älä jätä työ suhteen seikkoja avoimiksi.** Tavallisin virhe työ sopimusta tehtäessä on se, että jokin seikka jätetään myöhemmin sovittavaksi. Tällaista sopimusta ei välttämättä myöhemmin saada aikaiseksi.

3) **Älä luovu oikeuksistasi päättää työ sopimuksesi muuttamisesta.** Työ sopimuksen ei pitäisi sisältää mitään sellaista ehtoa, joka mahdollistaa sen, että työnantaja voi myöhemmin yksipuolisesti muuttaa sopimusta.

4) **Ymmärrä työ sopimus ja sen ehdot.** Työ sopimusta ei pitäisi allekirjoittaa, jos ei ymmärrä kaikkien sopimusehtojen merkitystä tai jos jokin sopimuskohta ei ole yksiselitteinen. Tällöin kysymyksessä oleva sopimuskohta on yleensä syytä kirjoittaa uudelleen.

5) **Tutustu työ sopimuksessa viitattaviin asiakirjoihin.** Yleensä kannattaa tutustua kaikkiin niihin asiakirjoihin, joihin työ sopimuksessa viitataan. Tämä koskee myös työ suhteessa sovellettavaa työehtosopimusta. Yleissitovat työehtosopimukset löytyvät valtion säädöstietokannasta osoit-

teesta www.finlex.fi (viranomaiset => työehtosopimukset).

6) **Tee työ sopimus ennen työnteon aloittamista.** Jos työ sopimuksen kirjaiminen jätetään myöhemmin tehtäväksi, se jää usein tekemättä tai sitten kaikista työ sopimuksen ehdoista ei enää ollakaan yksimielisiä.

Kannattaa ottaa yhteyttä SVAliin jo työ sopimuksen tekovaiheessa, sillä liitto voi auttaa myös työ sopimuksesi tarkistamisessa.

Työ sopimuksen pakolliset ehdot

Seuraavat työsuhteen ehdot on aina syytä kirjata kaikkiin työ sopimuksiin. Mikäli työ sopimus on tehty suullisesti, tulee työnantajan antaa kirjallinen selvitys siitä, mitä näistä ehdoista on sovittu.

Työ sopimuksen osapuolet Riittävät tiedot työnantajan ja työntekijän yksilöimiseksi sekä työnantajan ja työntekijän kotitai liikepaikka.

Työnteon alkamisajankohta Ajankohta, jolloin työnteko aloitetaan.

Työ sopimuksen laatu Onko kysymyksessä määräaikainen vai toistaiseksi voimassa oleva työ sopimus? Ellei tästä asiasta ole sovittu mitään, oletetaan työ sopimuksen olevan voimassa toistaiseksi.

Työntekopaikka Se paikkakunta, jossa työtä pääsääntöisesti tehdään. Tarvittaessa työn suorittamispaikka voidaan määritellä tarkemminkin, jos työnantajalla on esimerkiksi useita toimipisteitä samalla paikkakunnalla. Jos työntekijällä ei ole pääasiallista kiinteää työntekopaikkaa, työ sopimuksessa tulisi olla selvitys niistä periaatteista, joiden mukaan työntekijä työskentelee eri työkohteissa.

Työntekijän pääasialliset työtehtävät

Työsopimukseen tulisi merkitä sekä toimi että siihen liittyvät keskeiset tehtävät. Pelkkä titteli ei siis riitä, vaan tärkeimmät työtehtävät ja vastuualueet olisi lyhyesti lueltava. Vaihtoehtoisesti voidaan tehdä erillinen toimenkuvaus.

Palkka ja muut mahdolliset vastikkeet

Rahapalkka ja mahdolliset luontoisedut (asunto, auto, puhelin, ateria yms.) on syytä kirjata sopimukseen. Luontoisetujen osalta on syytä kirjata sisältyvätkö ne rahapalkkaan vai saadaanko ne sen lisäksi. Mahdollisesta myöhemmin toteutuvasta palkankorotuksesta voidaan myös sopia työsuhteessa.

Palkanmaksukausi Sopimuksessa olisi mainittava minä kuukauden päivänä palkka maksetaan.

Työaika Säännöllinen työaika on aina merkittävä työsuhteeseen. Säännöllinen työaika voi olla enintään kahdeksan (8) tuntia päivässä ja 40 tuntia viikossa. Sopimuksesta olisi vähintään käytävä ilmi, montako tuntia työtä tehdään päivässä ja viikossa sekä mitkä viikonpäivät ovat työpäiviä. Tarvittaessa voidaan mainita myös työn aloittamis- ja lopettamisaajat.

Vuosiloma Työsopimuksesta tulisi käydä ilmi vuosiloman määrä tai sen määräytymistapa (esim. viittaus vuosilomalakiin). Työntekijällä on aina oikeus saada lomaa vähintään vuosilomalain mukaan. Lakia paremmasta lomaoikeudesta saa kuitenkin sopia. Näin kannattaa etenkin tehdä työsuhteen alun osalta, jolloin täyttä vuosilomaa ei vielä ole ansaittu. Tällaisen sopimukseen perustuvan loman osalta on syytä sopia siitä, onko se palkallinen vai palkaton ja maksetaanko sen ajalta myös lomarahaa.

Työehtosopimus Mikäli työsuhteessa sovelletaan jotain työehtosopimusta, on se

mainittava työsuhteessä. Ellei työnantajan ole pakko soveltaa jotain tiettyä työehtosopimusta, voidaan työsuhteessä sopia siitä, mitä työehtosopimusta sovelletaan. Jos mitään työehtosopimusta ei sovelleta, olisi työsuhteeseen kirjattava kaikki ne työehtosopimuksissa yleensä olevat säännökset, jotka ovat työntekijälle tärkeitä, sillä muuten niiden soveltamisesta ei ole mitään takeita. Näitä asioita ovat esimerkiksi:

- lomarahaa
- sairausajan palkka (työsopimuslain mukaan työnantajalla on palkanmaksuvelvoite vain sairastumista seuraavien yhdeksän arkipäivän ajan)
- äitiysvapaan palkka
- matkakustannusten korvaukset ja päivärahat

Allekirjoitukset Työsopimuksesta tulisi olla maininta sen tekopaikasta ja päivämäärästä sekä osapuolten allekirjoitukset. Molemmille osapuolille on syytä tehdä omat kappaleet.

TYÖSOPIMUS

Työnantaja	
Työnantajan koti- tai liikepaikka	
<hr/>	
Työntekijä	Henkilötunnus
Osoite	
<hr/>	
☐ Toistaiseksi voimassa oleva työ sopimus	☐ Määräaikainen työ sopimus
Työnteon alkamisajankohta	Työsuhteessa noudatettava koeaika kuukautta
Määräaikaisen työ sopimuksen peruste	
Määräaikaisen työ sopimuksen kesto	
<hr/>	
Työn tekopaikka tai selvitys niistä periaatteista, joiden mukaan työntekijä työskentelee eri kohteissa	
Pääasialliset työtehtävät	
Sovellettava työehtosopimus	
<hr/>	
Työstä maksettava palkka ja muu vastike	
Palkan määräytymisen peruste	
☐ Aikaperuste	☐ Suoritusperuste
☐ Muu	
Palkka työsuhteen alussa	
Luontoisedut	
ja niiden raha-arvo	
☐ Verotusarvo	☐ Muu
Palkanmaksukausi	Palkanmaksupäivät
Palkka maksetaan tilille	
<hr/>	
Työaika	
Säännöllinen työaika	tuntia/vrk
tuntia/vk	tuntia
☐ 2 viikon	☐ 3 viikon jaksossa
<hr/>	
Vuosiloma	
Vuosiloman pituus ja muut vuosilomaan liittyvät ehdot määräytyvät vuosilomalain ja työehtosopimuksen mukaan.	
Vuosiloman määräytymisestä on lisäksi sovittu	
<hr/>	
Irtisanomisaika määräytyy	
☐ lain mukaan	☐ työnantajan irtisanoessa työ sopimuksen
☐ työehtosopimuksen mukaan	☐ työntekijän irtisanoessa työ sopimuksen
kuukautta	
kuukautta	
<hr/>	
Muut sopimusehdot	
<hr/>	
Tätä työ sopimusta on tehty kaksi samansisältöistä kappaletta, yksi kummallekin sopijaosapuolelle	
Paikka	Aika
Työnantajan allekirjoitus	Työntekijän allekirjoitus
<hr/>	

6.02

Kuva 1. Työsopimusmalli. Lähde: Työsuojelupiirit, <http://www.tyosuojelu.fi/fi/tyosopimus>

Toistaiseksi voimassa olevan työsopimuksen pakollinen erityisehto

Irtisanomisaika Irtisanomisajan pituudesta voidaan sopia. Se voi olla pitempi työnantajalla kuin työntekijällä. Työntekijän irtisanomisaika ei voi sen sijaan olla pitempi kuin työnantajan. Irtisanomisaika voidaan sopia enintään kuuden kuukauden mittaiseksi. Lyhyt aika on näppärä työpaikkaa vaihdettaessa. Pitkä aika parantaa työntekijän työsuhdeturvaa. Tämän vuoksi irtisanomisaika kannattaa sopia työnantajalle pitkäksi ja työntekijälle lyhyeksi. Mikäli irtisanomisajasta ei sovita mitään, olisi työ sopimuksessa aina oltava selvitys sen määräytymistavasta (esim. viittaus työ sopimuslakiin tai työehtosopimukseen). Jos irtisanomisajasta ei ole sovittu mitään, noudatetaan alla olevia työ sopimuslain mukaisia yleisiä irtisanomisaikoja.

Työsuhteen kesto	Työnantajan irtisanomisaika	Työsuhteen kesto	Työntekijän irtisanomisaika
enintään 1v	14vrk	enintään 5v	14 vrk
yli 1v-4v	1kk	yli 5v	1kk
yli 4v-8v	2kk		
yli 8v-12v	4kk		
yli 12v	6kk		

Määräaikaisen työ sopimuksen pakolliset erityisehdot

Työ sopimuksen kesto aika Työ sopimuksen päättymishetki on mainittava. Työ sopimuksen kesto aika voidaan sitoa joko kalenteriaikaan, määrättyyn työ suoritukseen tai määrättyyn tapahtumaan.

Määrä aikaisuuden peruste Määrä aikaisia työ sopimusta ei saa lainkaan tehdä ilman laillista perustetta sen tekemiselle. Tämä peruste olisi syytä mainita työ sopimuksessa. Kelvollisia perusteita ovat työn luonne määrä aikaisena (esim. työ projekti, jolla on

selkeä alku ja loppu), sijaisuus, harjoittelu tai muu näihin rinnastettava määrä aikaisesta sopimusta edellyttävä seikka tai muu yrityksen toimintaan tai suoritettavaan työhön liittyvä perusteltu syy. Määrä aikaisen työ sopimuksen saa kuitenkin tehdä ilman perustetta, jos se koskee 68 vuoden eroamisiän jälkeen tehtävää työtä.

Lisäksi työ sopimuksessa voidaan sopia muun muassa koe ajasta, ylityö korvauksista, sairausajan palkasta ja monista muista seikoista. Lisätietoja saa SVALin työ sopimusoppaasta liiton WWW-sivujen jäsenosiosta.

Palkkaus

Koulun penkiltä työelämään lähtevällä tai alaa tai työpaikkaa vaihtavalla ei välttämättä aina ole juurikaan käsitystä siitä, mikälaista palkkaa hän voi pyytää työstään. Käytännössä palkka vaihtelee työnantaja-sektorin, työnantajan, työn vaativuuden ja aikaisemman kokemuksen mukaan.

Julkisen sektorin palkkaus on aikaisemmin perustunut pääosin tehtäviin sidottuihin taulukkopalkkoihin ja palkkahinnoitteluun. Sen sijaan yksityisellä puolella on enemmän neuvotteluvaraa, mutta taulukoiden avulla ei ole aina mahdollista määritellä sopivaa palkkaa. Nytemmin myös julkisella sektorilla ollaan siirretty pitkälti joustavaan palkkahinnoitteluun, jossa palkka muodostuu tehtäväkohtaisesta osasta ja henkilökohtaisesta osasta. SVÄLin jäsen-sivuilta löytyy uusimmat opiskelijoiden palkkasuosituksiset. Tarkempia palkkaehdotuksia varten kannattaa soittaa liiton toimistolle, josta jäsenet saavat ilmaista palkkaneuvontaa.

Varsinaisen palkan lisäksi saattaa päätyä tekemään ylimääräisiä tehtäviä, kuten luennointia, tuntiöitä, matkakorvauksia ynnä muita. Näiden palkkiohdotuksista saa käsityksen AKAVAn sivuilta osoitteesta: <http://www.akava.fi>. Näitä ovat esimerkiksi:

- Luento- ja esitelmäpalkkiot
- Tuntitöiden palkkiot
- Asiantuntijapalkkiot
- Kirjoituspalkkiot
- Matkakorvauksiset ja päivärahat

Työhaun lähteet

Työtä haettaessa ilmoituksia kannattaa seurata huolellisesti ja aktiivisesti. On myös tärkeää ottaa yhteyttä suoraan kiinnostaviin työyhteisöihin, sillä kaikkia paikkoja ei edes laiteta julkiseen hakuun.

Kuten arvata saattaa, työnhakua varten on lukuisia kanavia. Töistä saattaa kuulla paitsi kontakteilta, mutta myös lehdistä, työyhteisöjen WWW-sivuilta ja internetistä löytyy siihen palveluja työvoimahallinnon sivuilta, suoramakukonsulttien sivuilta, toimialapalvelujen sivuilta, rekrytointipor-taaleista sekä henkilöstöpalvelu- ja rekrytointi-tyritysten sivuilta.

Työnhakua WWW:ssä

Yöministeriö

<http://www.mol.fi>

Helsingin Sanomat

<http://www.oikotie.fi>

Akateemiset rekrytointipalvelut

<http://www.aarresaari.net>

Yliopistojen avoimet virat

<http://www.jyu.fi/tdk/hallinto/viestinta/avoimetvirat.html>

Muita

<http://www.jobline.fi>

<http://www.eilakaisla.fi>

<http://www.manpower.fi>

<http://www.mps.fi>

<http://www.rekry.com>

<http://www.uranus.fi>

<http://tyopaikat.eniro.fi>

Laajemman listan löydät SVÄLin WWW-sivujen jäsenosiosta.

Työelämässä

koulutusta vastaavassa työssä

Opiskelijoita ja työpaikkaa vaihtavia mietityttää usein minkälaisia mahdollisuuksia heillä on koulutuksellaan ja osaamisellaan työelämässä. Yhteiskuntatieteellisellä tutkinnolla on niin laajat mahdollisuudet tehdä töitä, että käsitystä mahdollisuuksista voi olla vaikea luoda. Työllistyminen on yksilökohtaista eikä aina ole edes nähtävissä suoraa yhteyttä tehtävän työn ja koulutuksen välillä.

Tämä julkaisu pyrkii edesauttamaan työelämän mahdollisuuksien ymmärtämistä ja esittelemään yhteiskuntatieteilijöiden työmahdollisuuksia tilastojen, faktojen ja uragallerian avulla.

Opas auttaa myös siirtymässä opinnoista työelämään tai työstä toiseen. Se käsittelee myös työn hakemiseen ja sen vastaanottamiseen liittyviä asioita, kuten työhakemuksen ja ansioluettelon tekoa, työhaastattelua, suomalaista työmarkkinajärjestelmää, työsopimusten tekoa, palkkausasioita ja työnhaun lähteitä.